

ÖREBROPROJEKTET

Delstudier

41

FYRA ÅR EFTER GYMNASIET

En Uppföljning av Studie- och Yrkesaktiviteter

Bo Ekehammar Lars Brumark Anders Dunér Margareta Hök

Psykologiska institutionen
Stockholms universitet

Psykologiska Institutionen
Box 6706
113 85 Stockholm
Tel. 08 - 22 81 60/353
Professor David Magnusson

FÖRORD

Örebroprojektet startade år 1964 sitt forskningsprogram för problem rörande anpassning och utveckling. Anpassning betraktas som en fortlöpande process, som måste studeras genom att den deltagande gruppens utveckling följs under hela den period som är av betydelse för de behandlade problemen.

Projektet har följaktligen fått en longitudinell utformning. Två årsklasser följs från det år då barnen var tio respektive tretton år gamla. Huvudgruppen, barn som är födda 1955, och pilotgruppen, födda 1952, har deltagit i undersökningarna i ca 10 år. De har nu lämnat ungdomsskolan.

Inom ramen för projektet studeras även studie- och yrkesvalsprocessen. Föreliggande rapport redovisar en undersökning inom ett delprojekt "Den högre utbildningens roll i individens utveckling" (HURI). Den del av årsklassen som genomgick gymnasieskolans tre- och fyra-åriga linjer har fyra år efteråt uppsökts och tillfrågats om sin utbildningssituation. Rapporten ger en beskrivning av det system för insamlande av data som utvecklats och här använts framgångsrikt samt en beskrivande framställning eller basredovisning av svaren på enkätens frågor.

I fortsättningen kommer detta material att användas för studier av problem, som kräver sammankopplande av data från olika perioder av utvecklingen, i detta fall av studie- och yrkesvalsprocessen.

Rapporten har utarbetats av Bo Ekehammar, som är huvudförfattare, Lars Brumark, Anders Dunér och Margareta Hök.

Stockholm i februari 1978

David Magnusson
Vetenskaplig ledare

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	
INTRODUKTION	1
Bakgrund	1
Syfte	1
METOD	2
Datainsamling	2
Undersökningspopulation	2
Frågeformuläret	2
Procedur	3
Datakodning	10
Förutsättningar	10
1. Tidigare studie- och yrkesaktiviteter	10
2. Nuvarande situation	11
3. Framtidsplaner och upplevelse av framtiden	12
4. Läns- och kommuntillhörighet	13
Databearbetning och Redovisning	13
Analysmetoder	13
Uppdelning på kön	13
Redovisning	14
RESULTAT	14
Studie- och yrkesaktiviteter efter gymnasiet	14
Sysselsättning efter gymnasiet	14
Genomgångna utbildningar efter gymnasiet	15
Nuvarande situation	20
Nuvarande sysselsättning	20
Nuvarande arbete	22
Pågående utbildning	25
Upplevda möjligheter att kunna styra och påverka sin nuvarande situation	32
Framtidsplaner och förväntningar	34
Utbildningsplaner för de närmaste åren	34
Framtida yrke	37
Upplevda möjligheter att kunna styra och påverka sin framtid	38
RESULTATSAMMANFATTNING	39
Studie- och yrkesaktiviteter efter gymnasiet	39
Sysselsättning efter gymnasiet	39
Genomgångna utbildningar efter gymnasiet	39
Nuvarande situation	40
Nuvarande sysselsättning	40
Nuvarande arbete	40
Pågående utbildning	41
Upplevda möjligheter att kunna styra och påverka sin nuvarande situation	41
Framtidsplaner och förväntningar	41
Utbildningsplaner för de närmaste åren	41
Framtida yrke	41
Upplevda möjligheter att kunna styra och påverka sin framtid	41

SLUTKOMMENTAR	41
Referenser	42
Summary	44
BILAGOR	

FYRA ÅR EFTER GYMNASIET

En Uppföljning av Studie- och Yrkesaktiviteter^x

Ekehammar, B., Brumark, L., Dunér, A., & Hök, M. Fyra år efter gymnasiet: En uppföljning av studie- och yrkesaktiviteter. Örebroprojektet, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet, delstudie 41, 1977. - Syftet med denna studie var att ge en beskrivning av främst studie- och yrkesaktiviteter fyra år efter gymnasiet för en grupp elever som gick i gymnasiets åk 3 våren 1971. Undersökningspopulationen utgjordes av 476 elever inom Örebroprojektets sk pilotgrupp (f 1952) som vid undersökningstillfället hade en medelålder av ca 23 år. Undersökningen genomfördes medelst postalenkät, vilken innehöll frågor om personernas (a) studie- och yrkesaktiviteter efter gymnasiet fram till undersökningstillfället, (b) individernas nuvarande situation (vid undersökningstillfället) och (c) individernas förväntningar och planer för framtiden. Svarsfrekvensen nådde, efter ett intensivt uppspårningsarbete, den för denna typ av undersökning höga siffran av 91%. Av huvudresultaten kan nämnas att (1) knappt hälften av pojkarna och ca 1/4 av flickorna hade bedrivit och avslutat studier efter gymnasiet fram till undersökningstillfället, (2) ca 1/5 av gruppen hade studerat efter gymnasiet och studerade fortfarande, (3) omkring 1/4 av pojkarna och 1/6 av flickorna hade ej studerat efter gymnasiet och hade inga planer på att börja, (4) pojkarna valde utbildningar på en högre teoretisk nivå än flickorna, (5) drygt hälften av gruppen arbetade och bedrev inga studier vid undersökningstillfället, (6) av dem som arbetade var endast 1/4 inom yrken som kräver utbildning motsvarande teoretiskt gymnasium eller högre, (7) det var mycket få som sade sig trivas dåligt eller ganska dåligt med sitt arbete eller med sina studier, samt (8) drygt 1/5 av gruppen hade planer att påbörja studier under den närmaste tiden, och av dessa hade hälften inte studerat efter gymnasiet.

Nyckelord: Studie- och yrkesval, högre utbildning, postgymnasiala studier, postalenkät, longitudinell.

^xUndersökningen har bekostats av UHÄ (UKÄ) genom anslag till projektet "Den högre utbildningens roll i individens utveckling." Vetenskaplig ledare för projektet är Professor David Magnusson och projektledare har varit Docent Bo Ekehammar.

INTRODUKTION

Bakgrund

Denna undersökning ingår i det longitudinella forskningsprojektet "Den högre utbildningens roll i individens utveckling" (HURI). HURI-projektet kan ses som en del av Örebroprojektet (se Magnusson, Dunér & Zetterblom, 1975). Projektets övergripande syfte är, som framgår av namnet, att studera den högre utbildningens roll för individen. Särskild tonvikt lägges på den betydelse som olika faktorer hos individen och i samhället har dels för individens val av högre utbildning, dels för effekterna av sådan utbildning på individens utveckling. Problemområdet i sin helhet kan ses inom referensramen av individens longitudinella studie- och yrkesvalsprocess och implicerar ett flertal problemställningar relaterade till både individen och den högre utbildningen. Huvudsyftet medför att undersökningarna inom projektet fokuseras på förändringar över tid med avseende på bl a studie- och yrkesval. I första hand utgår vi ifrån individen, hans situation, framtidsplaner och förväntningar vid tidpunkten då han lämnar ungdomsskolan. Denna bild jämförs sedan med personens faktiska situation vid senare undersökningstillfälle.

Utmärkande för HURI-projektet är att individens situation, där också den högre utbildningens roll ingår, betraktas som en funktion av hur långt personen bedrivit studier i ungdomsskolan. Ur en och samma årskull kan således olika undergrupper studeras som avslutat ungdomsskolan på olika stadier. I föreliggande studie utgörs årskullen av Örebroprojektets sk pilotgrupp (f. 1952) och den del av gruppen som undersöks här utgörs av de ungdomar som genomgått tre- och fyraårig gymnasieskola. Gruppen utmärks således av lång ungdomsskoleutbildning. Den del av årskullen som har kort skolutbildning, d v s enbart obligatorisk grundskola, har också undersökts inom ramen för projektet (se Ekehammar, Hök & Sjöström, 1976).

Den aktuella gruppen studerades inom ramen för HURI-projektet första gången år 1971, i slutet av åk 3 i gymnasiet. En basredovisning av den undersökningen ges av Elg (1972a, 1972b). Dessutom har några specialstudier rapporterats från detta tillfälle, en om kreativitetens roll för studie- och yrkesval (Hirsch, 1974), en annan rörande studie- och yrkesvalet i stort (Wändahl, 1975), och en tredje om upplevelsen av gymnasietiden (Samrén, 1975). Gruppen undersöktes för andra gången år 1973, d v s 2 år efter gymnasiets slut, främst avseende eftergymnasiala studie- och yrkesaktiviteter. En basredovisning av denna andra undersökning ges av Bergman, Berggren, Dunér och Magnusson (1973). Två specialstudier har också rapporterats, baserade på data från detta tillfälle; en om den retrospektiva synen på gymnasieskolan (Bergman & Dunér, 1975a), den andra om vart toppbegåvningarna i gruppen tagit vägen (Bergman & Dunér, 1975b). Föreliggande studie utgör basredovisning av den tredje undersökningen av gruppen, utförd 1975, d v s för de flesta fyra år efter gymnasiets slut.

Syfte

Syftet med föreliggande delstudie var att beskriva den grupp i den aktuella årskullen som genomgått tre- eller fyraårig gymnasie-

skola, med avseende på studie- och yrkesaktiviteter från gymnasieskolans slut år 1971 fram till undersökningstillfället 1975. Följande aspekter fokuserades:

- genomförd utbildning
- pågående utbildning
- pågående arbete
- planer och förväntningar om fortsatta studier/arbeten
- upplevelse av nusituation och förväntningar på framtiden.

Undersökningen är således deskriptiv och syftar främst till en kartläggning av den aktuella gruppens situation fyra år efter gymnasiet med avseende på studie- och yrkesval. Denna kartläggning skall i sin tur senare (a) relateras till longitudinell information om personerna från grundskole- och gymnasietiden, insamlat inom Örebroprojektet (se Magnusson et al., 1975), (b) utgöra underlag för urval av personer i gruppen till intensivstudier för att mer ingående belysa de för projektet väsentliga problemställningarna, och (c) möjliggöra jämförelser med andra grupper i årskullen som avslutat ungdomsskolan på tidigare stadier (se Ekehammar et al., 1976).

METOD

Datainsamling

Undersökningspopulation

Populationen definierades som de individer som tillhörde gymnasietets tredje årskurs i Örebro läsåret 1970-71. Den aktuella årskullen tillhör Örebroprojektets sk pilotgrupp (f. 1952). Populationen utgjordes av 476 individer, 290 män och 186 kvinnor, som vid det aktuella undersökningstillfället år 1975 var ca 23 år gamla.

Frågeformuläret

Konstruktion. Frågeformuläret var således avsett för de ungdomar som tillhörde gymnasietets årskurs 3 läsåret 1970-71. Syftet var att kartlägga dessa ungdomars aktiviteter efter gymnasiet, speciellt med hänsyn till studie- och yrkesval. För att möjliggöra en så hög svarsfrekvens som möjligt styrdes frågeformulärskonstruktionen av bl a följande riktlinjer:

- (a) Frågorna skulle vara så få som möjligt.
- (b) Frågorna skulle vara entydigt och språkligt enkelt formulerade.
- (c) Frågeformuläret skulle i övrigt göras attraktivt att besvara, med avseende på t ex design, färgsättning, svarsutrymme.

Innehåll. I den slutliga versionen kom frågeformuläret att bestå av 13 specifika frågor samt en fråga om synpunkter på formuläret samt kompletteringar (se Bilaga 1). Tio frågor hade sk bundna svarsalternativ och de övriga sk öppna. Samtliga frågor bedömdes nödvändiga för en tillfredsställande grov kartläggning av (a) gruppens tidigare, nuvarande och planerade studie- och yrkesaktiviteter samt (b)

upplevelser av nusituationen och framtiden. Frågorna kan kategoriseras i följande områden med avseende på den tidsmässiga avtäckningen:

- (1) Studie- och yrkesaktiviteter efter gymnasiet (Fråga 2, 7, 9)
- (2) Nuvarande (hösten 1975) studie- och yrkesaktiviteter samt upplevelse av nusituationen (Fråga 1, 3, 4, 5, 6, 8, 12, 13)
- (3) Planerade studie- och yrkesaktiviteter samt förväntningar på framtiden (Fråga 6, 10, 11, 12, 13).

Procedur

Sökning av adresser. Personerna i den aktuella undersökningsgruppen hade tidigare deltagit i Örebroprojektets undersökningar. Inom Örebroprojektet förelåg således registerkort för personerna med uppgift om namn och födelsedata. De mest aktuella adressuppgifter som förelåg var från 1973 från en enkät om ungdomarnas postgymnasiala studie- och yrkesval. Dessa data omfattar dock ej hela populationen. Senaste adressuppgifter för alla berörda individer daterar sig till 1971. Fyra år (två år för en del) hade således förflutit sedan den senaste kontakten, en tidsperiod under vilken man kunde förutsätta att många av individerna bytt adress inom Örebro eller flyttat till andra orter. Vid uppspårningen av individerna valdes därför ett tillvägagångssätt som var baserat på Statistiska Centralbyråns (SCB) register över totalbefolkningen i Sverige, varifrån bl a aktuella adressuppgifter kan erhållas för i Sverige mantalsskrivna personer. Den information som krävs för att erhålla sådana uppgifter är individens fullständiga personnummer. Uppspårningen av adresser kom således att innehålla i princip följande moment:

(1) Framtagning av individernas fullständiga personnummer. Det fullständiga personnumret, som det förekommer i SCB:s register, består av 11 siffror, nämligen Sekelsiffra (siffra 1), Födelseår (siffra 2-3), Födelsemånad (siffra 4-5), Födelsedag (siffra 6-7), Födelsennummer (siffra 8-10) och Kontrollisiffra (siffra 11). Av dessa siffror var Sekelsiffra konstant (=9) för samtliga personer, då alla var födda på 1900-talet. Siffrorna 2-11, dvs personnumret, erhöles från Örebroprojektets registerkort från gymnasiet år 3. Kontrollisiffran (siffra 11) saknades för vissa personer men erhöles genom beräkning för hand enligt given formel för kontrollisiffrans framräknande.

(2) Utnyttjande av SCB:s register för framtagning av aktuella adressuppgifter. SCB har ett centralt register, Registret över rikets totalbefolkning (RTB), där samtliga i Sverige kyrkobokförda personer finns registerade. Genom SCB:s sk ID-rutin föreligger möjligheter att, efter tillstånd, erhålla uppgifter ur RTB-registret. För den aktuella undersökningen erhöles, efter både muntliga och skriftliga kontakter, tillstånd att erhålla vissa data ur RTB-registret för forskningsändamål. Som indata till ID-rutinen användes fullständigt personnummer för aktuella individer, samt ett kundnummer. De personnummer, som således erhöles enligt (1) ovan, stansades på hålkort (1 kort per individ) och sändes till SCB för bearbetning i ID-rutinen. Utdata erhöles dels på etikett, dels på lista. Etiketterna klistrades sedan direkt på de kuvert som skulle tillsändas personerna. På etikett erhöles följande uppgifter: Namn, Bostadsadress och Postanstalt med postnummer. På lista er-

hölls: Namn (sedan 1971-73 hade flera bytt namn), Personnummer, Bostadsadress, Postanstalt med postnummer, och Läns-, kommuns-, församlingstillhörighet.

För arton personer erhöles inga uppgifter, vilket kan innebära att personen avlidit, personen avflyttat till utlandet, eller att personnumret är felaktigt. De födelsedata och personnummer som fanns inom projektet för dessa individer sändes till kommissionären vid Länsstyrelsen i Örebro län. Genom detta förfarande erhöles för tolv individer korrekta folkbokföringsuppgifter plus aktuella adresser för de personer som var skrivna i Örebro och utflyttningsadress för dem som flyttat från länet. Det framkom att två individer var bosatta utomlands och en individ hade avlidit. Efter ett omfattande arbete erhöles också uppgifter om de återstående 6 personerna. I första hand användes de olika informationskällor som finns inom Örebroprojektet (registerkort, klasslistor, betygskataloger och enkäter från olika tidpunkter). Dessutom kontaktades pastorexpeditionerna (som har register baserade på namn) vid de församlingar personerna tillhörde 1971-73. På detta sätt framkom att antingen personnummer eller födelsenummer varit felaktiga och de korrekta erhöles. Om personen fortfarande ej var mantalsskriven i församlingen kunde genom pastorexpeditionens avflyttningsregister uppgifter erhållas om den adress personen flyttat till. Den "nya" församlingen kontaktades och på detta sätt upprepades förfarandet tills individen spårats. Ovan beskrivna procedur ledde således till att, med undantag för den avlidne, aktuella adresser kunde erhållas för alla personer i populationen.

På basis av erhållna uppgifter gjordes en översikt av personernas geografiska fördelning med avseende på mantalsskrivningsort. Översikten presenteras i Tabell 1. Som framgår av tabellen var personerna (i juni 1975) utspridda på 21 län (2 personer utomlands) och 89 olika mantalsskrivningsorter.

Distribuering av frågeformulär. Data insamlades med postalenkät. Tillstånd från Datainspektionen hade dessförinnan sökts och erhöles eftersom data skulle bearbetas maskinellt. Tre postala påminnelser utsändes. Mellan andra och tredje påminnelserna utfördes en telefonpåminnelse, då personerna också gavs tillfälle att besvara enkäten per telefon.

I mitten av september utsändes formulär till samtliga i undersökningsgruppen. Utsändningen innehöll, förutom formuläret, ett följebrev (se Bilaga 2a) och ett frankerat svarskuvert. Till de utomlands bosatta bifogades internationella svarskuponer. Följebrevet (a) angav syftet med undersökningen, (b) betonade vikten av att så många som möjligt svarade, (c) gav garanti för att ingen utomstående fick ta del av svaren, och (d) angav att Datainspektionen givit sitt tillstånd. En del försändelser returnerades av postverket. Via länsdataregister, pastorexpeditioner, tidigare register inom Örebroprojektet och föräldraadresser (från Örebroprojektets Föräldraenkät 1968, där bl a föräldrars namn, adress, telefonnummer och yrke är angivna) spårades på samma sätt som tidigare beskrivits aktuella vistelseorter för respektive person. Till samtliga dessa sändes ånyo formulär.

Efter ca 2 veckor utsändes första påminnelsen. Den innehöll, liksom alla påminnelseutsändningar, formulär, följebrev och frankerat svarskuvert. För varje påminnelse formulerades respektive

Tabell 1. Fördelning av undersökningspopulationen på mantalsskrivningslän (juni 1975)

Län	N
Örebro län	342
Örebro stad (265)	
Övriga orter (77)	
Stockholms	29
Göteborgs- och Bohus	24
Uppsala	16
Kopparbergs	12
Västmanlands	11
Malmöhus	8
Värmlands	7
Östergötlands	7
Gävleborgs	3
Södermanlands	2
Kalmar	2
Gotlands	2
Norrbottnens	2
Jönköpings	1
Kristianstads	1
Hallands	1
Älvsborgs	1
Skaraborgs	1
Jämtlands	1
Västerbottens	1
Utomlands	2
Totalt	476

följebrev om med successivt starkare betoning av betydelsen av personernas svar (se Bilaga 2b-d). Första påminnelsen utsändes som expressbrev. Avsikten med expressutdelning var att höja svarsfrekvensen (se Scott, 1961). I samband med första påminnelsen utsändes också sammanfattningar av fyra tidigare rapporter gjorda inom Örebroprojektet till samtliga individer. I dessa rapporter hade undersökningsgruppen ingått och rapporterna avsåg den eftergymnasiala perioden. Syftet med utsändningen var dels att ge individerna information om vad som tidigare gjorts inom projektet på den grupp de tillhörde, dels att höja motivationen för dem som inte besvarat enkäten att fylla i formuläret.

Den andra postala påminnelsen sändes ut i mitten av oktober utan expressutdelning.

Under en vecka i slutet av november utfördes vid fyra tillfällen telefonpåringningar till dem som då ännu ej besvarat enkäten. Med anledning av att så många troligtvis arbetade skedde telefonintervjuerna under kvällstid. Telefonnummer söktes för 74 individer. Av dessa lyckades vi spåra telefonnummer till 42 med hjälp av telefonkatalog, televerkets nummerregister och föräldrakontakt (genom ovannämnda föräldraenkät).

En tredje och sista påminnelse sändes ut så snart telefonintervjuerna var avslutade.

Inkomna svar. Fördelning över inkomna enkätsvar över tid redovisas i Figur 1 (absoluta frekvenser) och i Figur 2 (kumulativa frekvenser). Som framgår av figurerna var svarsfrekvensen högst första veckan efter utsändningen och visade dessutom svaga toppar veckan efter varje påminnelse. I Tabell 2 redovisas en översikt av svarsfrekvensen med avseende på typ av utsändning/påminnelse. Som framgår av tabellen gav den 1:a utsändningen den högsta svarsfrekvensen (64%) räknat som procent av totala populationen. Om man beräknar svarsfrekvenserna i procent av antalet personer som kontaktades vid respektive utsändning/påminnelse framgår att, bortsett från själva utsändningen som gav 2/3 av totala antalet inkomna svar, visar 3:e påminnelsen den högsta svarsfrekvensen (ca 40%) och telefonpåminnelsen den lägsta (ca 28%). Då 3:e påminnelsen utgick dagen efter sista telefonpåminnelsen gjordes, har de svar som utlovades vid telefonkontakten kommit att ingå i 3:e påminnelsens svarsfrekvens. Den höga svarsfrekvensen för 3:e påminnelsen var således delvis en följd av telefonkontakten. Siffrorna över svarsfrekvenserna tolkas troligen mer korrekt om man sammanfattar att de olika påminnelserna (postala och per telefon) gav ungefär samma svarsfrekvens. Datainsamlingen gav till resultat att 435 av de 476 personerna i populationen besvarade frågeformuläret på ett sådant sätt att svaren kunde utnyttjas för databearbetning. Totala procentuella svarsfrekvensen var således 91%, vilket kan betraktas som ett mycket tillfredsställande resultat. Dessutom erhöles ytterligare några svar som ej var användbara för vidare analys. Det måste naturligtvis också påpekas att det för dem som besvarat formuläret förelåg svarsbortfall på enstaka frågor, s k internt bortfall.

Att svarsfrekvensen måste betecknas som mycket tillfredsställande är delvis beroende av bl a följande bakgrundsfaktorer:

- Utgångsläget var relativt dåligt beträffande möjligheterna att komma i kontakt med personerna, då bl a inga aktuella adressuppgifter förelåg vid undersökningens början.

- Den vid tidpunkten aktuella debatten i massmedia om hotet av inkräktande på den personliga integriteten i samband med lämnande av personuppgifter borde rimligen ha ökat motståndet hos personerna att lämna uppgifter om sig själva.

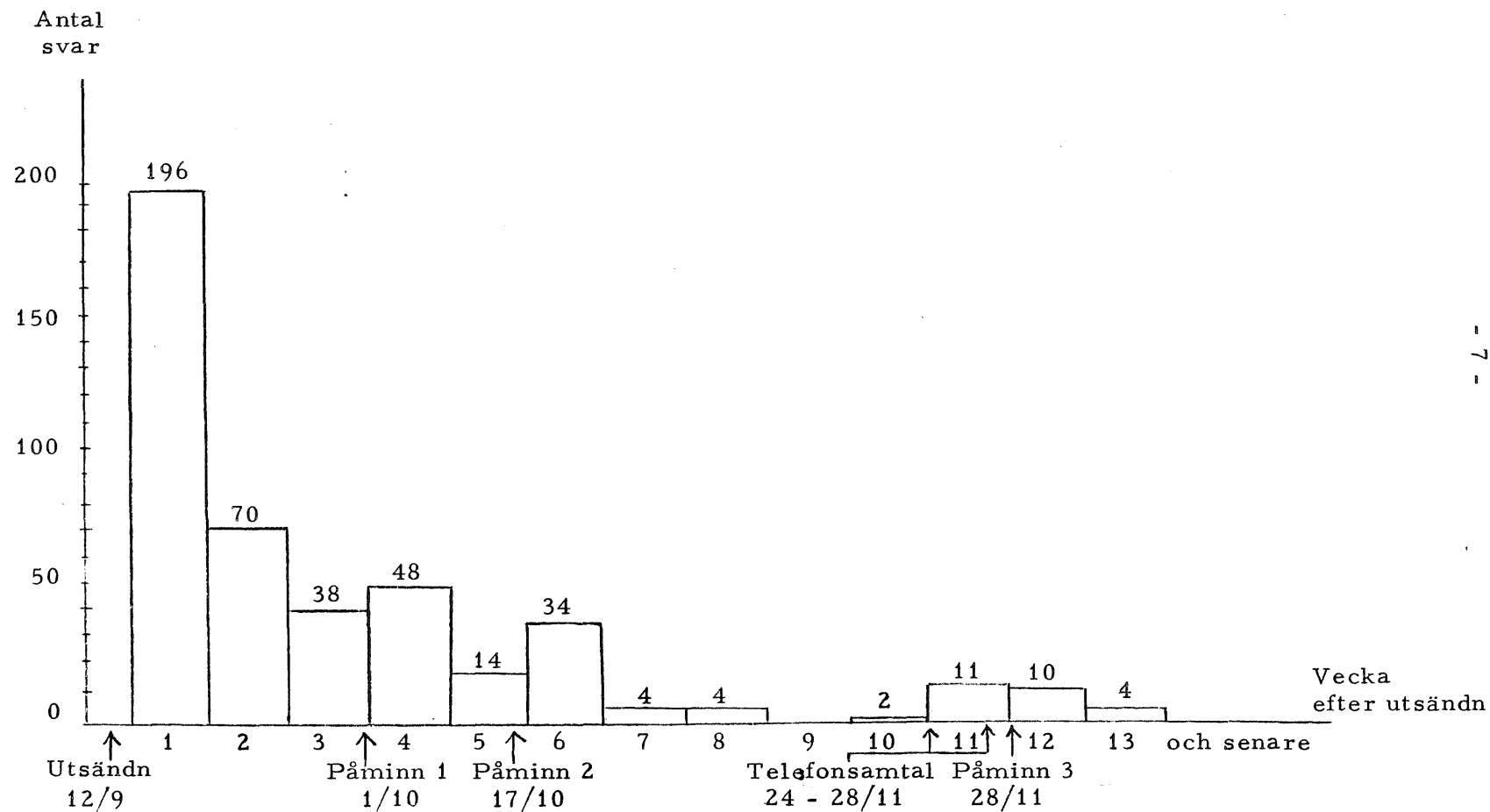
De faktorer som kan anses ha bidragit till att bortfallet blev så förhållandevis litet kan bl a ha varit följande:

- I de tidigare kontakterna med gruppen kan Örebroprojektet ha byggt upp ett förtroende för projektet som trots uppehållet ändå fanns kvar.

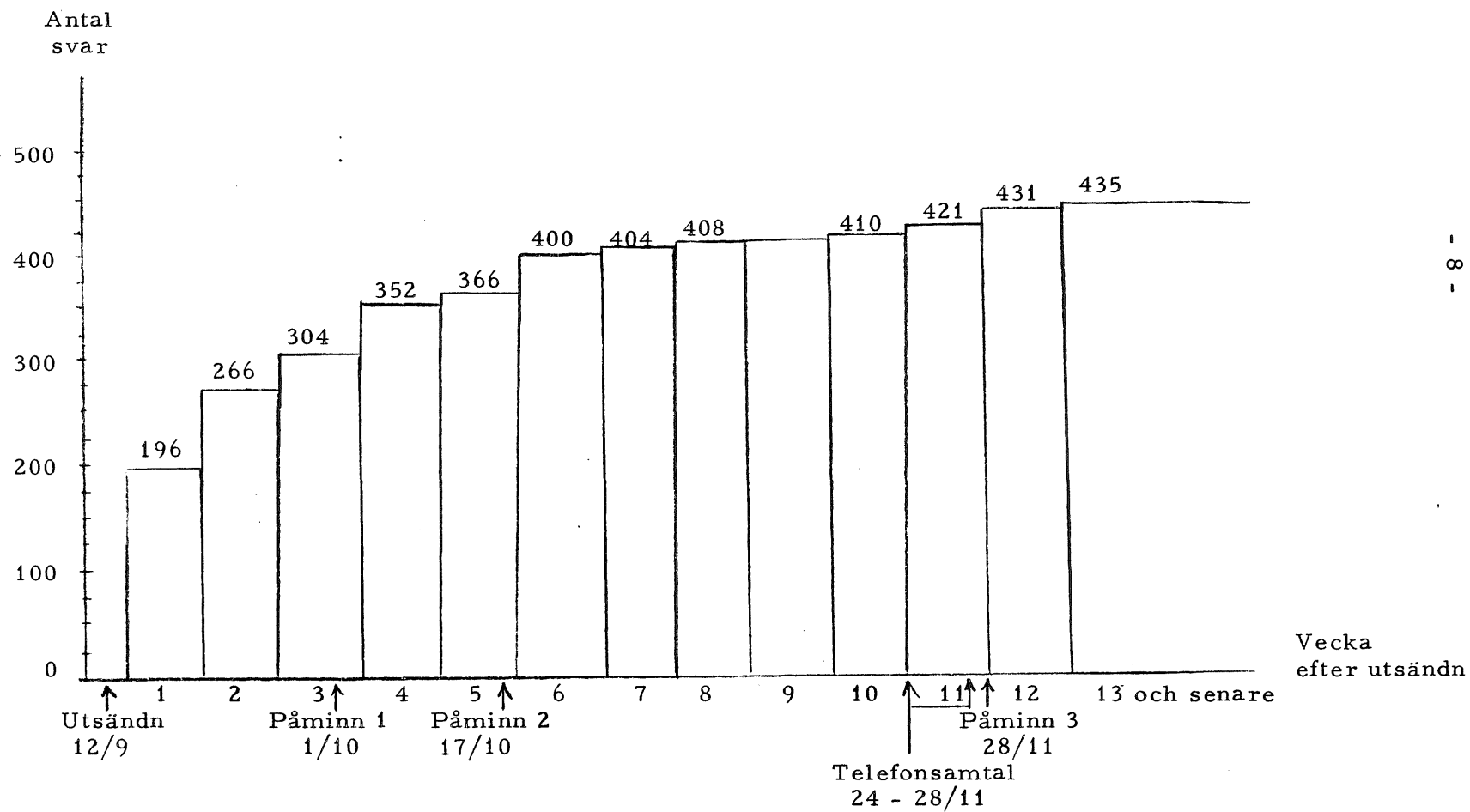
- Vid detta undersökningstillfälle, liksom vid tidigare tillfällen, har personerna fått en omfattande information om projektet.

- Ett intensivt arbete, omfattande ett flertal informationskällor lades ned på att uppspåra samtliga personer i populationen - och detta lyckades också till 100%.

Figur 1. Fördelning av inkomna svar över tid (absoluta frekvenser)

Figur 2. Fördelning av inkomna svar över tid (kumulativa frekvenser).

Tabell 2. Fördelning av inkomna svar.

Utsändn påminn.	N i resp. utsändn.	N inkomna svar	% svar av N i resp. utsändn.	% svar av N totalt	Kum. % svar av N totalt
Utsändn.	476	304	63.9	63.9	63.9
Påm. 1	190	62	32.6	13.0	76.9
Påm. 2	117	44	37.6	9.2	86.1
Påm. tel.	42	12	28.6	2.5	88.7
Påm. 3	32	13	40.6	2.7	91.4
Totalt		435		91.4	

- Frågeformuläret hade gjorts så attraktivt som möjligt att besvara; det innehöll t ex få frågor och var ej tidskrävande att besvara; språket var enkelt; färgsättningen var iögonfallande (chockrosa); gott om utrymme, etc.

- Som kompletterande metod till postal påminnelse; för dem som efter en tid ej besvarat formuläret, användes personlig kontakt per telefon. Dessutom användes expressutdelning vid en postal påminnelse. Båda dessa metoder har i tidigare enkätstudier visat sig höja svarsfrekvensen (se Rubenson, 1975; Scott, 1961).

Som sammanfattning av datainsamlingen ges i Tabell 3 en översikt av population, undersökningsgrupp och bortfall uppdelat på kön. Under-

Tabell 3. Population, undersökningsgrupp och bortfall.

	Population		Undersökn. grp		Bortfall ¹		% av population ¹	
	N	%	N	%	N	%	Unders. grp	Bortfall
Pojkar	290	60.9	263	60.5	22	53.7	92.4	7.6
Flickor	186	39.1	164	37.7	19	46.3	89.8	10.2
Anonyma	-	-	8	1.8	-	-	-	-
Totalt	476	100.0	435	100.0	41	100.0	91.4	8.6

¹ De 8 anonyma har här fördelats på kön (5 pojkar, 3 flickor) i enlighet med relationen mellan antal pojkar och flickor i populationen.

sökningsgruppen är definierad som de (435) personer som besvarade åtminstone enkätens centrala frågor. Bortfallet är definierat som de som tillhör populationen men ej undersökningsgruppen. Som framgår av tabellen består populationen av fler män än kvinnor. Detta förhållande är ytterligare något markerat i undersökningsgruppen. Bortfallet är för kvinnor (10%) procentuellt något större än för män (ca 7%).

Datakodning

Förutsättningar

Föreliggande data härrör från ett undersökningstillfälle inom ett longitudinellt projekt. Uppföljningsstudier på denna undersökningsgrupp är planerade. Kodningssystemet gjordes därför enkelt och med entydiga kategoriseringar för att underlätta kodningsarbetet vid kommande datainsamlingar och möjliggöra jämförelser med tidigare data. I den mån frågorna överensstämde med tidigare enkätfrågor inom Örebroprojektet kodades de på samma sätt som vid tidigare tillfällen. Enkätens frågor kan inordnas under fyra huvudrubriker med avseende på kodningsaspekten:

- (1) Studie- och yrkesaktiviteter efter gymnasiet, från det ungdomarna gick ut gymnasiet 1971 fram till undersökningstillfället 1975.
- (2) Individernas nuvarande situation (vid undersökningstillfället).
- (3) Personernas framtidsplaner och upplevelse av framtiden.
- (4) Läns- och kommuntillhörighet.

1. Tidigare studie- och yrkesaktiviteter

Detta område kartlades genom Frågorna 2, 7 och 9. Frågornas innehåll kan indelas i:

- studie- och yrkesaktiviteter efter gymnasiet
- genomgångna utbildningar, examina och enstaka kurser eller ämnen
- ändrad studie- och/eller yrkesinriktning sedan gymnasiet.

Vid kodningen av studie- och yrkesaktiviteter har de fasta svarsalternativen enligt enkäten följts (se Bilaga 1, Fråga 2). Dock har det öppna svarsalternativet ersatts med tre fasta alternativ, nämligen "Arbetat och studerat parallellt", "Varvat arbete och studier" och "Övrigt".

Kategorier vid kodningen av genomgångna utbildningar, examina och enstaka kurser eller ämnen har varit de enligt formuläret (se Bilaga 1, Fråga 7). Dessutom har ett alternativ lagts till för de individer som har genomgått två typer av utbildningar, "Klar med två typer av utbildningar". Dessutom har frågan kodats avseende (1) Utbildningsområde, (2) Utbildningsform, (3) Utbildningsnivå, (4) Spärrad utbildning eller ej, (5) s k Prestigeutbildning eller ej. Klassificering av utbildningsområden har skett på två sätt, då tidigare inom projektet två kodningsstrategier för denna dimension använts. Kodningskategorier för ovan nämnda variabler finns utförligt beskrivna i Bilaga 3.

Fråga 9 som berör individernas ändrade studieinriktning och/eller yrkesinriktning efter gymnasiet är i första ledet kategoriserade enligt de i formuläret angivna svarsalternativen (se Bilaga 1, Fråga 9) plus ett ytterligare alternativ "Bytt både studie- och yrkesinriktning". I nästa led har tidigare studieinriktning, liksom tidigare yrkesinriktning kategoriserats enligt U68:s sektorsindelning för Arbets- respektive Yrkesområden, där som tidigare nämnts Teknik-

och Vårdsektorerna har delats upp och en Service/Kontaktkategori har lagts till.

2. Nuvarande situation

Detta område behandlades av frågorna 1, 3, 4, 5, 6, 8, 12, 13. Innehållet i dessa frågor kan indelas i:

- nuvarande sysselsättning
- omfattning arbete - tim/vecka
- omfattning studier - tim/vecka
- nuvarande arbete - arbetsområde, utbildningsnivå arbetet kräver
- anställningstyp
- pågående studier - typ av utbildning, utbildningsområde, linje och/eller ämnesval, utbildningsform, utbildningsnivå, spärrad utbildning eller ej och prestigeutbildning eller ej
- när påbörjades utbildningen och när beräknas den vara slutförd
- trivsel med studier (5-gradig skala)
- trivsel med arbete (5-gradig skala)
- upplevda möjligheter att behålla arbete inom det yrkesområde individen tänker ägna sig åt (4-gradig skala)
- upplevelse av att kunna styra och påverka sin nuvarande situation (5-gradig skala)

Avseende nuvarande sysselsättning (se Bilaga 1, Fråga 1) har följande kategorier använts vid kodningen: "arbetar", "studerar", "arbetar och studerar", "arbetslös", "hemmafru", "barnledig, tjänstledig p g a graviditet", "värnplikt, vapenfri tjänst" och "övrigt". Omfattningen av arbete respektive studier har kodats enligt antal timmar per vecka verksamheten utförts. Specificering av kategorierna ges i Bilaga 3. Nuvarande arbete (Bilaga 1, Fråga 3) har avseende yrkesområde och den utbildningsnivå yrket i fråga kräver kodats på två sätt. Motiveringen till detta är att två kodningsstrategier har tidigare använts inom projektet och för att kunna göra jämförelser med dessa tidigare studier har vi förfarit på samma sätt.

Det ena kodningsförfarandet är i enlighet med Örebroprojektets yrkesklassificering (se t ex Dunér, 1972). Koden är tresiffrig där den första siffran i koden anger själva yrkesområdet. Yrkesområdena är uppdelade i nio kategorier, som närmare beskrivs i Bilaga 3. Den andra siffran i koden anger specifikt yrke inom yrkesområdet. Siffran anger för de vanligaste yrkesalternativen ett specifikt yrke medan de ovanliga alternativen sammanförts i en kategori. Den tredje siffran anger den utbildningsnivå yrket i fråga kräver. Utbildningsnivån kategoriseras enligt den 7-gradiga skala som utvecklats inom Örebroprojektet (Magnusson, Dunér & Beckne, 1967). Nivån är knuten till yrket/utbildningen och ej till individen. De två sista siffrorna i koden är inte redovisade i tabellform.

Den andra indelningsgrunden avseende yrkesområde är liksom i första fallet kategorisering i nio kategorier. Dessa kategorier är dock ej desamma, utan sammanfaller med indelningen av utbildnings-

områden (Elg, 1972a). I Bilaga 3 återfinns de nio kategorierna exakt återgivna. Beträffande Yrkesnivåindelningen är den identisk med den i samband med fråga 7 redovisade.

Anställningstyp har kodats enligt de i formuläret angivna (se Bilaga 1, Fråga 4) fasta alternativen. Det öppna svarsalternativet har ersatts med tre fasta kategorier, nämligen "hemmafru", "har två typer av anställningar" och "övrigt". Fråga 5 (se Bilaga 1) i formuläret har behandlat pågående utbildning och svarskategorierna har följts vid kodningen, dock har alternativet "två typer av utbildningar" tillkommit. I övrigt avseende denna fråga har data behandlats och kodats med hänsyn till Utbildningsområde, (2 olika klassificeringar), Utbildningsform, Utbildningsnivå, Spärrad utbildning eller ej, s k Prestigeutbildning eller ej (se Bilaga 3).

Tidpunkten när den pågående utbildningen påbörjades (se Bilaga 1, Fråga 6) är kategoriserad i nio terminer med början HT 71 = 1, VT 72 = 2 och så vidare fram till och med HT 75 = 9.

Kodningskategorierna för tidpunkterna när den pågående utbildningen beräknas vara färdig (se Bilaga 1, Fråga 6) är på motsvarande sätt uppdelade terminsvis med första kategorin HT 75 = 1 o s v till och med kategori HT 79 = 9 eller senare. I de fall individen endast angivit årtal och ej termin har det kodats som vårtermin.

Trivsel med studier och trivsel med arbete har kodats med en 5-gradig skala, där siffran 5 betyder "Bra" och siffran 1 "Dåligt" (se vidare Bilaga 1, Fråga 8). Beträffande kodningen av upplevda möjligheter att behålla arbetet inom det yrkesområde individen ägnar sig åt har en 4-gradig skala använts, där siffran 4 står för "Stora" och siffran 1 för "Små" (se vidare Bilaga 1, Fråga 12). Vid kodningen av upplevelsen av att kunna styra och påverka sin nuvarande situation användes en 5-gradig skala, där siffran 5 betyder "Till största delen bestämmer jag själv" och siffran 1 "Den bestäms helt av faktorer utanför min kontroll", (se vidare Bilaga 1, Fråga 13).

3. Framtidsplaner och upplevelse av framtiden

Frågorna 10, 11, 12 och 13 behandlar detta område. Frågornas innehåll kan indelas i:

- utbildningsplaner
- årsangivelse för planerade studier
- yrke individen siktar mot
- upplevda möjligheter att få arbete inom det yrkesområde individen tänker ägna sig åt (4-gradig skala)
- upplevelse av att kunna styra och påverka sin framtid (5-gradig skala)

Planerade utbildningar kodades enligt de fasta svarsalternativ som finns angivna i formuläret (se Bilaga 1, Fråga 10). Dessutom tillkom två kategorier, nämligen "två typer av utbildningar" och "eventuellt, kanske". Planerade utbildningar har även kodats avseende

Utbildningsområde, Linje och ämnesområde, Utbildningsform, Utbildningsnivå. I dessa avseenden har kodningen skett i enlighet med de kategoriseringsscheman som angivits vid kodningen av genomgångna utbildningar, examina och enstaka kurser eller ämnen (se också Bilaga 3).

Årsangivelse för planerade studier är kodad enligt följande:

1 = 1976,

2 = 1977,

3 = 1978,

4 = 1979,

5 = 1980 eller senare.

Beträffande upplevda möjligheter att få arbete inom det yrkesområde individen tänker ägna sig åt användes en 4-gradig skala vid kodningen, där siffran 1 anger "Små" och siffran 4 "Stora". (Se vidare Bilaga 1, Fråga 12). Vid kodningen av upplevelsen av att kunna styra och påverka sin framtid har en 5-gradig skala använts, där siffran 1 står för "Den bestäms helt av faktorer utanför min kontroll" och siffran 5 står för "Till största delen bestämmer jag själv" (se vidare Bilaga 1, Fråga 13).

4. Läns- och kommuntillhörighet

Detta har kodats enligt SCB:s system. Koden är firsiffrig, där de två första siffrorna anger län och de två sista kommun. De individer som var bosatta utomlands kodades 9999. Individernas läns- och kommuntillhörighet kodades vid två tidpunkter, dels i juni 1975 efter uppgifter från SCB, dels under hösten 1975 på basis av adressuppgifter angivna på frågeformuläret.

Databearbetning och Redovisning

Analysmetoder

Enkla deskriptiva analyser av undersökningsgruppens svar på respektive fråga utfördes. Huvudsakligen har svaren redovisats i form av frekvenstabeller där de relativa frekvenserna beräknades som procent av antalet personer som besvarat frågan. För vissa frågor där data kunde anses ligga på intervallskalenivå (Fråga 8, 12, 13) redovisas också aritmetiskt medelvärde (M) och standardavvikelse (SD).

Uppdelning på kön

Då tidigare undersökningar om studie- och yrkesval påvisat klara könsskillnader (se t ex Barnett, 1975; Dunér, 1972; Goodale & Hall, 1976; Magnusson et al., 1975) genomfördes analyserna här också för varje kön separat. Inga signifikansprövningar utfördes då undersökningen är att betrakta som en populations- snarare än en stickprovsundersökning.

Redovisning

Resultatredovisningen är gjord på två olika sätt för att underlätta för läsaren att snabbt få en överblick av huvudresultaten men samtidigt ha möjlighet att göra mer detaljerade studier. Således presenteras resultaten ganska detaljerat i form av tabeller och kommentarer i avsnittet RESULTAT. Dessutom ges en punktvis sammanfattning av huvudresultaten under olika rubriker i avsnittet RESULTATSAMMANFATTNING.

RESULTAT

Studie- och yrkesaktiviteter efter gymnasiet

Sysselsättning efter gymnasiet

En grov kartläggning av personernas aktiviteter med avseende på utbildning och arbete presenteras i Tabell 4. Där redovisas svaren på Fråga 2: "Vad gäller för dig?". Tabellen visar på klara könsskillnader,

Tabell 4. Sysselsättning efter gymnasiet fram till undersökningstillfället (Fråga 2: "Vad gäller för dig?").

Svar	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Har tidigare studerat efter gymnasiet men har nu avslutat studierna	58	22.6	75	46.6	136	31.9
Har ej påbörjat studier efter gymnasiet och har inga planer att börja	61	23.7	25	15.5	90	21.1
Har tidigare arbetat efter gymnasiet men studerar nu	36	14.0	11	6.8	47	11.0
Har tidigare studerat efter gymnasiet och studerar fortfarande	57	22.2	29	18.0	87	20.4
Har arbetat efter gymnasiet men planerar att börja studera	27	10.5	11	6.8	38	8.9
Har studerat och arbetat samtidigt	4	1.6	4	2.5	8	1.9
Har varvat arbete och studier	6	2.3	4	2.5	10	2.3
Övrigt	8	3.1	2	1.2	10	2.3
Totalt	257	100.0	161	100.0	426	100.0
Uppgift saknas	6		3		9	

^x: innefattar pojkar, flickor samt anonyma.

där pojkarnas "eftersläpning" i studierna sannolikt delvis beror på militärtjänstgöring. Av samtliga flickor i undersökningsgruppen har nästan hälften (47%) angett att de studerat efter gymnasiet, men att studierna nu (4 år efter gymnasiets slut) är avslutade. För pojkarna gäller detta endast c:a 1/4 av gruppen. Ungefär 20% av såväl pojkarna som flickorna har studerat efter gymnasiet och studerar fortfarande. En större andel pojkar än flickor (24% mot 16%) har ej påbörjat studier efter gymnasiet och har heller inga planer på att börja. För pojkarna är det vanligare att ha arbetat under 4-årsperioden efter gymnasiet för att senare (vid undersökningstillfället) studera. De pojkar som nu arbetar har också oftare planer på att börja studera än flickorna i motsvarande kategori. Få personer (18 st) i undersökningsgruppen anger att de antingen har varvat studier och arbete eller bedrivit dessa aktiviteter parallellt. Det är dock sannolikt en underskattning av det verkliga antalet som kombinerat arbete och studier på detta sätt (se nedan under Nuvarande sysselsättning).

Genomgångna utbildningar efter gymnasiet

Översikt. Tabell 5 visar fördelningen av svaren på Fråga 7: "Är du färdig med någon utbildning efter gymnasiet?" Det är fler flickor än pojkar som är färdiga med någon form av utbildning (60% mot 37%). Skillnaden betingas till övervägande del av att en dubbelt så stor andel av flickorna är färdiga med en fullständig examen jämfört med pojkarna. En trolig orsak till könsskillnaderna, militärtjänstgöring, har nämnts ovan.

Tabell 5. Fördelning av svar på frågan: "Är du färdig med någon utbildning efter gymnasiet?" (Fråga 7).

Svar	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Ja, fullständig examen	54	20.5	68	41.5	124	28.5
enstaka ämnen/kurser	36	13.7	27	16.5	66	15.2
fullständig examen <u>och</u> enstaka ämnen/kurser	8	3.0	4	2.4	12	2.8
Summa	98	37.2	99	60.4	202	46.5
Nej	113	43.0	45	27.4	160	36.8
Ej svarat (kan tolkas som nej-svar på denna fråga)	52	19.8	20	12.2	73	16.8
Totalt	263	100.0	164	100.0	435	100.1

^xSe tab. 4.

Utbildningsområde, utbildningsform och utbildningsnivå. De utbildningar som man uppgav sig vara färdig med klassificerades med avseende på utbildningsområde (två olika klassifikationer; se Tabell 6 och 7), utbildningsform (se Tabell 8) och utbildningsnivå (se Tabell 9). Av Tabell 6 framgår att knappt hälften av pojkarna (42%) och två tredjedelar av flickorna (63%) är färdiga

med någon utbildning på högskolenivå. De flesta pojkarna i denna kategori är färdiga med studier på filosofisk fakultet. Det är troligt att en stor del av dessa har läst enstaka ämnen på universitetet och således inte är färdig med en hel examen. Bland flickorna med färdig högskoleutbildning dominerar lärarutbildning och icke-traditionell högskoleutbildning, vari ingår bl a sjuksköterske- och förskolläraryt utbildning.

Tabell 6. Fördelning över olika utbildningsområden (U68) för de som uppgivit att de är färdiga med någon utbildning efter gymnasiet (Fråga 7).

Utbildningsområde	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Universitets- och högskoleutb.						
Filosofisk fakultet	24	24.5	16	16.3	40	20.1
Teknisk yrkesutbildning	2	2.0	0	0	2	1.0
Administration/ ekonomisk utbildning	4	4.1	1	1.0	5	2.5
Vårddyrkesutbildning	3	3.1	4	4.1	8	4.0
Utbildning för undervisningsyrken	3	3.1	18	18.4	21	10.6
Icke traditionell högskoleutbildning	5	5.1	23	23.5	28	14.1
Övriga utbildningsanstalter						
Gymnasieskoleutbildning	37	37.8	30	30.6	69	34.7
Utbildning inom kultur - information	1	1.0	0	0	1	0.5
Folkhögskoleutbildning	3	3.1	0	0	3	1.5
Utbildning inom statligt verk	6	6.1	1	1.0	7	3.5
Utbildning inom företag	5	5.1	3	3.1	8	4.0
Övrigt	5	5.1	2	2.0	7	3.5
Totalt	98	100.1	98	100.0	199	100.0
Uppgift saknas	0		1		3	

^xSe tab. 4.

Inom kategorin "Övriga utbildningsanstalter" är de med gymnasieskoleutbildning starkt dominerande. En jämförelse med Tabell 7 visar att flera av dessa troligen utbildat sig inom sektorn "Administration, ekonomi, handel, kontor" samt att många pojkar skaffat sig en teknisk utbildning på gymnasial nivå.

Av Tabell 8 framgår vidare att det inte är någon som kompletterat sina gymnasiebetyg under perioden fram till undersökningstillfället.

Tabell 7. Fördelning över olika utbildningsområden (Elg, 1972a) för de som uppgivit att de är färdiga med någon utbildning efter gymnasiet (Fråga 7).

Utbildningsområde	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Teknik, naturvetenskap, industri, hantverk	24	25.5	5	5.3	29	15.1
Natur-/miljövård, jord, djur, skog, biologi	5	5.3	3	3.2	8	4.2
Medicin, hälso-/sjukvård	9	9.6	23	24.2	32	16.7
Socialvård, psykologi	4	4.3	11	11.6	16	8.3
Information, dokumentation, kultur, konstnärl. skapande	2	2.1	2	2.1	4	2.1
Administration, ekonomi, handel, kontor	35	37.2	23	24.2	60	31.3
Undervisning, ungdomsarbete, fritid	9	9.6	23	24.2	32	16.7
Service, kontakt, kommunikation	1	1.1	2	2.1	3	1.6
Övrigt	5	5.3	3	3.2	8	4.2
Totalt	94	100.0	95	100.1	192	100.2
Uppgift saknas	4		4		10	

^xSe tab. 4.

Slutligen har den slutliga utbildningsnivån "renodlats" i Tabell 9. Den visar att pojkarnas färdiga studier ligger på en något högre utbildningsnivå än flickornas. Kategorin "Fackskola", som här inkluderar bl a sjuksköterskor och förskollärare, är vanligast för flickor medan kategorin "Akademisk utbildning under 4 år" är vanligast för pojkar.

Spärrad utbildning och prestigeutbildning. Av Tabell 10 framgår att ca 1/5 av såväl de färdigutbildade pojkarna som flickorna avslutat en spärrad utbildning under tiden fram till undersökningstillfället. Det är proportionellt färre än de som fortfarande genomgick spärrad utbildning vid detta tillfälle (jfr Tabell 28). Skillnaden är ännu mer markant beträffande sk prestigeutbildningar (se Tabell 11; jfr Tabell 29). Det är endast 5% av samtliga som är färdiga med någon utbildning som har en prestigeutbildning. Detta är inte förvånande, eftersom prestigeutbildningar ofta är långa utbildningar och dessutom vanligen spärrade.

Byte av studie- och yrkesinriktning. Svaren på frågan "Har du någon gång efter gymnasiet bytt studieinriktning och/eller yrkesinriktning?" framgår av Tabell 12. Ungefär 1/5 av samtliga har svarat jakande på frågan. Det är knappast meningsfullt att här skilja mellan byte av studie- respektive yrkesinriktning, eftersom

Tabell 8. Fördelning med avseende på utbildningsform för de som upp-
givit att de är färdiga med någon utbildning efter gymnasiet. (Fråga 7)

Utbildningsform	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Skolor till vilka det krävs gymnasiekompetens						
universitet	24	24.5	13	13.3	37	18.6
fackhögskolor	13	13.3	18	18.4	32	16.1
övriga	0	0	4	4.1	4	2.0
totalt	37	37.8	35	35.8	73	36.7
Skolor till vilka det krävs fackskole- eller gymnasiekompetens						
högskolor	1	1.0	0	0	1	0.5
övriga	2	2.0	0	0	2	1.0
totalt	3	3.0	0	0	3	1.5
Skolor till vilka det krävs grundskolekompetens						
skolor med spec. antagningskrav	2	2.0	25	25.5	27	13.6
fackskola	11	11.2	13	13.3	25	12.6
yrkesskola	9	9.2	4	4.1	13	6.5
folkhögskola	4	4.1	0	0	4	2.0
övriga	4	4.1	1	1.0	5	2.5
totalt	30	30.6	43	43.9	74	37.2
Skolor utan formella krav men med t ex arbetsprov						
konst/musik/scen	0	0	3	3.1	3	1.5
övriga	0	0	0	0	0	0
totalt	0	0	3	3.1	3	1.5
Företagsintern utbildning						
statligt verk	6	6.1	3	3.1	9	4.5
privat företag	4	4.1	2	2.0	6	3.0
övriga	1	1.0	1	1.0	2	1.0
totalt	11	11.2	6	6.1	17	8.5
Övriga utbildningar						
komplettera betyg	0	0	0	0	0	0
vuxengymnasium	15	15.3	10	10.2	26	13.1
övrigt	2	2.0	1	1.0	3	1.5
totalt	17	17.3	11	11.2	29	14.6

^xSe tab. 4.

Tabell 9. Fördelning med avseende på utbildningsnivå för de som uppgivit att de är färdiga med någon utbildning efter gymnasiet (Fråga 7).

Utbildningsnivå	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Akademisk utb. minst 4 år	3	3.1	0	0	3	1.5
Akademisk utb. under 4 år	26	26.5	13	13.3	39	19.6
Kort postgymnasial utb.	12	12.2	15	15.3	28	14.1
Gymnasial utbildning	21	21.4	15	15.3	37	18.6
Fackskola	13	13.3	37	37.8	50	25.1
Realexamen/grundskola, gymnasieförberedande linje	8	8.2	3	3.1	11	5.5
Yrkesskola, motsvarande hantverksutbildning	15	15.3	15	15.3	31	15.6
Ej yrkesutbildning	0	0	0	0	0	0
Totalt	98	100.0	98	100.1	199	100.0
Uppgift saknas	0		1		3	

^xSe tab. 4.

Tabell 10. Fördelning med avseende på spärrad - icke spärrad utbildning för de som uppgivit att de är färdiga med någon utbildning efter gymnasiet (Fråga 7).

	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Spärrad	20	20.4	21	21.4	42	21.1
Icke spärrad	78	79.6	77	78.6	157	78.9
Totalt	98	100.0	98	100.0	199	100.0
Uppgift saknas	0		1		3	

^xSe tab. 4.

Tabell 11. Fördelning med avseende på prestige-/icke prestigeutbildning för de som uppgivit att de är färdiga med någon utbildning efter gymnasiet (Fråga 7).

	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Prestige	7	7.1	3	3.1	10	5.0
Icke prestige	91	92.9	95	96.9	189	95.0
Totalt	98	100.0	98	100.0	199	100.0
Uppgift saknas	0		1		3	

^xSe tab. 4.

Tabell 12. Fördelning av svar på frågan: "Har du någon gång efter gymnasiet bytt studieinriktning och/eller yrkesinriktning?" (Fråga 9).

Svar	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Ja, bytt studieinriktning	27	10.3	21	12.8	48	11.0
bytt yrkesinriktning	24	9.1	12	7.3	38	8.7
bytt både studie- och yrkesinriktning	3	1.1	5	3.0	8	1.8
S:a	54	20.5	38	23.1	94	21.5
Nej	187	71.1	117	71.3	309	71.0
Uppgift saknas (kan tolkas som nej)	22	8.4	9	5.5	32	7.4
Totalt	263	100.0	164	99.9	435	99.9

^xSe tab. 4.

valet av endera alternativet i hög grad beror på hur individen uppfattar frågan.

Vilka tidigare studie- och yrkesområden är det som ungdomarna har bytt från? Tabell 13 och 14 visar att man i stor utsträckning byter från könstypiska utbildningar, d v s teknisk utbildning för pojkarna och sjukvårds- och lärarutbildningar för flickorna. Detta är inte oväntat, eftersom det första valet av studie- och yrkesinriktning som man gör efter gymnasiet troligen är mera bundet av konventionella faktorer än de val som man gör senare.

Nuvarande situation

Nuvarande sysselsättning

Av Tabell 15 framgår hur många som arbetade respektive studerade vid undersökningstillfället. Den största gruppen utgörs av dem som uppgivit att de enbart arbetar och inte studerar. Drygt hälften av pojkarna och 2/3 av flickorna tillhör denna grupp. Det är mycket få (6% av samtliga) som uppgivit att de både arbetar och studerar. Det är dock troligt att flera av dem som svarat att de enbart arbetar i själva verket även studerar, eftersom fler har svarat som om de studerar på frågorna 5 och 8 i enkäten. En förklaring till detta kan vara att dessa individer inte betraktar sig som studerande, men går på någon kortare kurs eller på intern företagsutbildning, vilket ger utslag i mera preciserade frågor. Det totala antalet som studerar torde i så fall ligga kring 40%, vari ingår ca 12% som både arbetar och studerar. Antalet individer som enbart arbetar blir då drygt 50%.

Andelen studerande är större bland pojkarna, vilket kan förklaras med att de ofta försenas ett år p g a militärtjänstgöring. Pojkarnas större benägenhet att välja prestigeutbildningar (se Tabell 29) vilka vanligen är jämförelsevis långvariga, är troligen också en bidragande orsak.

Tabell 13. Tidigare utbildningsområde (Elg, 1972a) för de som uppgivit att de bytt studieinriktning efter gymnasiet (Fråga 9).

Utbildningsområde	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Teknik, naturvetenskap, industri, hantverk	18	62.1	2	8.3	20	37.7
Natur-/miljövård, jord, djur, skog, biologi	2	6.9	0	0	2	3.8
Medicin, hälso-/sjukvård	2	6.9	7	29.2	9	17.0
Socialvård, psykologi	0	0	0	0	0	0
Information, dokumentation, kultur, konstnärl. skapande	0	0	3	12.5	3	5.7
Administration, ekonomi, handel, kontor	5	17.2	3	12.5	8	15.1
Undervisning, ungdomsarbete, fritid	2	6.9	9	37.5	11	20.8
Service, kontakt, kommunikation	0	0	0	0	0	0
Övrigt	0	0	0	0	0	0
Totalt	29	100.0	24	100.0	53	100.1
Uppgift saknas	1		2		3	

^xSe tab. 4.

Tabell 14. Tidigare yrkesområde (Elg, 1972a) för de som uppgivit att de bytt yrkesinriktning efter gymnasiet (Fråga 9).

Yrkesområde	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Teknik, naturvetenskap, industri, hantverk	11	45.8	1	5.9	12	28.6
Natur-/miljövård, jord, djur, skog, biologi	1	4.2	0	0	1	2.4
Medicin, hälso-/sjukvård	2	8.3	0	0	2	4.8
Socialvård, psykologi	0	0	0	0	0	0
Information, dokumentation, kultur, konstnärl. skapande	0	0	3	17.6	3	7.1
Administration, ekonomi, handel, kontor	6	25.0	4	23.5	10	23.8
Undervisning, ungdomsarbete, fritid	2	8.3	9	52.9	12	28.6
Service, kontakt, kommunikation	0	0	0	0	0	0
Övrigt	2	8.3	0	0	2	4.8
Totalt	24	99.9	17	99.9	42	100.1
Uppgift saknas	3		0		4	

^xSe tab. 4.

Tabell 15. Fördelning av svar på frågan: "Vad gör du för närvarande?"
(Fråga 1).

Sysselsättning	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Arbetar	145	55.1	107	65.2	259	59.5
Studerar	80	30.4	41	25.0	121	27.8
Arbetar och studerar	19	7.2	6	3.7	26	6.0
Arbetslös	8	3.0	0	0	8	1.8
Barnledig, tjänstledig	0	0	3	1.8	3	0.7
Värnplikt	7	2.7	-	-	7	1.6
Hemmafru/hemmaman	0	0	6	3.7	6	1.4
Övrigt	4	1.5	1	0.6	5	1.1
Totalt	263	99.9	164	100.0	435	99.9
Uppgift saknas	0		0		0	

^xSe tab. 4.

Nuvarande arbete

Omfattning. Av dem som arbetade vid undersökningstillfället var över 90% heltidsarbetande (se Tabell 16). Någon avsevärd skillnad mellan könen kan inte konstateras.

Tabell 16. Omfattning av arbete för de som uppgivit att de arbetar
(arbetar + arbetar och studerar) på frågan: "Vad gör du
för närvarande?" (Fråga 1).

	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
0 - 7 tim/vecka	0	0	1	0.9	1	0.4
8 - 14 tim/vecka	4	2.5	1	0.9	5	1.8
15 - 25 tim/vecka	5	3.1	6	5.5	11	4.0
26 - 39 tim/vecka	1	0.6	2	1.8	3	1.1
heltid	151	93.8	99	90.8	258	92.8
Totalt	161	100.0	109	99.9	278	100.1
Uppgift saknas	3		4		7	

^xSe tab. 4.

Typ av anställning. Tabell 17 visar att merparten av dem som arbetar har fast anställning (82% av pojkarna, 66% av flickorna). Flickorna uppehåller vikariat i betydligt större utsträckning än pojkarna (24% resp. 6%).

Tabell 17. Fördelning av avgivna svar på frågan "Om du arbetar hel- eller deltid; vilken typ av anställning har du?" (Fråga 3).

Typ av anställning	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Fast anställning	134	81.7	76	66.1	217	75.6
Vikariat	10	6.1	28	24.3	38	13.2
Praktik	0	0	0	0	0	0
Egen företagare	5	3.0	0	0	5	1.7
Två olika anställn.	3	1.8	1	0.9	4	1.4
Övrigt	12	7.3	10	8.7	23	8.0
Totalt	164	99.9	115	100.0	287	99.9

^xSe tab. 4.

Yrkesområde och yrkets utbildningsnivå. Tabell 18 respektive 19 visar hur de arbeten som individerna uppgett sig ha fördelades på yrkesområden enligt två olika klassifikationssystem.

Tabell 18. Fördelning över yrkesområden (Dunér, 1972) för de som uppgett att de arbetar (arbetar, arbetar och studerar, barn-/tjänstledig) på frågan "Vad gör du för närvarande?" (Fråga 1).

Yrkesområde	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Tekniskt-naturvetenskapl	43	26.2	7	6.1	51	17.8
Industri-hantverk	18	11.0	3	2.6	22	7.7
Kontor-organisation	17	10.4	27	23.5	46	16.0
Handel-ekonomi	40	24.4	14	12.2	55	19.2
Kommunikation, militär	12	7.3	1	0.9	14	4.9
Friluft, jord, djur	11	6.7	1	0.9	13	4.5
Kontakt, service	1	0.6	6	5.2	7	2.4
Djupkontakt, vård	18	11.0	52	45.2	71	24.7
Skapande, konstnärligt	4	2.4	4	3.5	8	2.8
Totalt	164		115		287	
Uppgift saknas	0		1		3	

^xSe tab. 4.

Tabell 19. Fördelning över yrkesområden (Elg, 1972a) för de som uppgivit att de arbetar (arbetar, arbetar och studerar, barn-/tjänstledig) på frågan "Vad gör du för närvarande?" (Fråga 1).

Yrkesområden	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Teknik, naturvetenskap, industri, hantverk	60	36.6	7	6.1	69	24.0
Natur-/miljövård, jord, djur, skog, biologi	11	6.7	1	0.9	13	4.5
Medicin, hälso-/sjukvård	7	4.3	20	17.7	27	9.4
Socialvård, psykologi	4	2.4	11	9.6	15	5.2
Information, dokumentation, kultur, konstnärl. skapande	4	2.4	2	1.7	6	2.1
Administration, ekonomi handel, kontor	57	34.8	43	37.4	103	35.9
Undervisning, ungdomsarbete, fritid	10	6.1	25	21.4	36	12.5
Service, kontakt, kommunikation	9	5.5	3	2.6	13	4.5
Övrigt	2	1.2	3	2.6	5	1.7
Totalt	164	100.0	115	100.0	287	99.8
Uppgift saknas	0		1		1	

^xSe tab. 4.

Fördelningen över yrkesområden följer det gängse könsrollsmönstret. Pojkarna är sysselsatta med tekniska yrken i betydligt större utsträckning än flickorna, som dominerar bland dem som har ett vårdinriktat arbete. Det vanligaste yrkesområdet för samtliga som arbetade vid undersökningstillfället är "Administration, ekonomi, handel, kontor", vilket omfattas av ca 1/3 av såväl pojkarna som flickorna.

Sammanställningen av det nuvarande yrkets utbildningsnivå i Tabell 20, visar att endast en dryg fjärdedel av ungdomarna arbetar inom yrken som kräver utbildning motsvarande teoretiskt gymnasium eller högre. En majoritet arbetar således inom yrken där de, åtminstone formellt, inte har någon nytta av sin gymnasieutbildning.

Arbetsstrivsel. I vilken utsträckning trivs de som arbetade vid undersökningstillfället med sitt arbete? Tabell 21 visar att 80% av pojkarna och 94% av flickorna säger sig trivas bra eller ganska bra med sitt arbete. Ingen trivs dåligt.

Tabell 20. Fördelning med avseende på den utbildningsnivå som krävs för uppgivet yrke för de som svarat att de arbetar (arbetar, arbetar och studerar, barn-/tjänstledig) på frågan: "Vad gör du för närvarande?" (Fråga 1).

Utbildningsnivå	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Akademisk utb. minst 4 år	1	0.6	0	0	1	0.4
Akademisk utb. under 4 år	5	3.1	5	4.3	10	3.5
Kort postgymnasial utb.	6	3.7	11	9.6	18	6.3
Gymnasial utbildning	34	21.2	16	13.9	52	18.3
Fäckskola	22	13.7	46	40.0	68	23.9
Realexamen/grundskola, gymnasieförberedande linje	18	11.2	9	7.8	27	9.5
Yrkesskola, motsvarande hantverksutbildning	43	26.7	15	13.0	61	21.5
Ej yrkesutbildning	32	19.9	13	11.3	41	16.5
Totalt	161	100.1	115	99.9	284	99.9
Uppgift saknas	3		1		4	

^xSe tab. 4.

Tabell 21. Fördelning av svar på frågan "Hur trivs du med ditt arbete?" (Fråga 8).

Svar	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Dåligt (1)	0	0	0	0	0	0
Ganska dåligt (2)	7	4.3	2	1.7	10	3.5
Bra/dåligt (3)	26	16.0	5	4.3	31	10.8
Ganska bra (4)	40	24.5	24	20.7	69	24.0
Bra (5)	90	55.2	85	73.3	177	61.7
Totalt	163	100.0	116	100.0	287	100.0
Uppgift saknas	1		0		1	
M	4.307		4.655		4.439	
SD	0.891		0.647		0.821	

^xSe tab. 4.

Pågående utbildning

Som framgick av redovisningen av aktuell sysselsättning är det en dryg tredjedel som bedriver någon form av studier vid tiden för undersökningen. Tabell 22 visar att de flesta genomgår en hel högskoleutbildning. Resultatet är naturligt, eftersom dessa utbildningar oftast har en längd på minst tre år.

Tabell 22. Fördelning av svar på frågan: "Om Du studerar eller genomgår utbildning på hel- eller deltid; vad studerar Du?" (Fråga 5).

Svar	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Fullständig examen eller utbildning vid universitet eller högskola	74	63.8	34	56.7	108	61.0
Enstaka kurser eller ämnen vid universitet eller högskola	14	12.1	7	11.7	22	12.4
Genomgår internutbildning i företag eller dylikt	9	7.8	6	10.0	15	8.5
Två olika slag av utbildning	6	5.2	0	0	6	3.4
Övrigt	13	11.2	13	21.7	26	14.7
Totalt	116	100.1	60	100.1	117	100.0
Uppgift saknas	xx		xx		xx	

^xSe tab. 4.

^{xx}Antalet studerande enligt Tabell 22 överstiger antalet som uppgett sig studera på frågan "Vad gör du för närvarande?" Se vidare kommentarerna till tabellen.

Omfattning. Det stora flertalet, (över 90%), av dem som studerar gör detta på heltid (se Tabell 23).

Tabell 23. Omfattning av studier för de som uppgivit att de studerar (studerar + arbetar och studerar) på frågan: "Vad gör du för närvarande?" (Fråga 1).

	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
0 - 7 tim/vecka	0	0	0	0	1	0.7
8 - 14 tim/vecka	3	3.1	0	0	3	2.1
15 - 25 tim/vecka	2	2.1	3	6.8	5	3.5
26 - 39 tim/vecka	0	0	0	0	0	0
heltid	92	94.8	41	93.2	133	93.7
Totalt	97	100.0	44	100.0	142	100.0
Uppgift saknas	2		3		5	

^xSe tab. 4.

Utbildningsområde, utbildningsform och utbildningsnivå. Den utbildning som individerna uppgav sig genomgå vid tillfället för undersökningen redovisas enligt två olika klassindelningar med avseende på utbildningsområde i Tabell 24 och 25. Vissa könsskillnader kan iakttas. Pojkarna dominerar de tekniska yrkena medan flickorna i större utsträckning väljer undervisnings- och sociala yrken. Det är samma mönster som kunde iakttas bland dem som var färdiga med sin utbildning.

Tabell 24. Fördelning över utbildningsområden (U68) för de som svarat på frågan: "Om du studerar eller genomgår utbildning på hel- eller deltid; vad studerar du?" (Fråga 5)

Utbildningsområde	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Universitets- och högskoleutb.						
Filosofisk fakultet	26	22.6	16	26.7	43	24.4
Teknisk yrkesutbildning	35	30.4	2	3.3	37	21.0
Administration/ ekonomisk utbildning	13	11.3	5	8.3	18	10.2
Vårdyrkesutbildning	16	13.9	9	15.0	25	14.2
Utbildning för undervisningsyrken	2	1.7	5	8.3	7	4.0
Icke traditionell högskoleutbildning	1	0.9	3	5.0	4	2.3
Övriga utbildningsanstalter						
Gymnasieskoleutbildning	4	3.5	6	10.0	10	5.7
Utbildning inom kultur - information	6	5.2	6	10.0	12	6.8
Folkhögskoleutbildning	1	0.9	2	3.3	3	1.7
Utbildning inom statligt verk	2	1.7	1	1.7	3	1.7
Utbildning inom företag	9	7.8	5	8.3	14	8.0
Övrigt	0	0	0	0	0	0
Totalt	115	99.9	60	99.9	176	100.0
Uppgift saknas	1		0		1	

^xSe tab. 4.

Fördelningen över olika former för utbildning för dem som studerar framgår av Tabell 26. Knappt 3/4 av samtliga studerande går på en utbildning som kräver gymnasiekompetens. Siffran är något högre för pojkarna och motsvarande lägre för flickorna. Flickorna går i gengäld i större utsträckning på utbildningar som endast kräver grundskolekompetens. Man kan anta att det rör sig om flickor som går på vårdutbildning (t ex sjuksköterskeskola).

Tabell 25. Fördelning över utbildningsområden (Elg, 1972a) för dem som svarat på frågan: "Om du studerar eller genomgår utbildning på hel- eller deltid; vad studerar du?" (Fråga 5).

Utbildningsområde	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Teknik, naturvetenskap, industri, hantverk	40	34.8	6	10.0	46	26.1
Natur-/miljövård, jord, djur, skog, biologi	5	4.3	0	0	5	2.8
Medicin, hälso-/sjukvård	12	10.4	10	16.7	22	12.5
Socialvård, psykologi	7	6.1	8	13.3	15	8.5
Information, dokumentation, kultur, konstnärl. skapande	5	4.3	4	6.7	9	5.1
Administration, ekonomi, handel, kontor	36	31.3	19	31.7	56	31.8
Undervisning, ungdomsarbete, fritid	7	6.1	11	18.3	18	10.2
Service, kontakt, kommunikation	0	0	0	0	0	0
Övrigt	3	2.6	2	3.3	5	2.8
Totalt	115	99.9	60	100.0	176	99.8
Uppgift saknas	1		0		1	

^xSe tab. 4.

Beträffande studiernas utbildningsnivå visar Tabell 27 att ungefär 2/3 av pojkarna och hälften av flickorna genomgår akademisk utbildning. Pojkarna har dock valt en utbildning som är längre än 4 år i mer än dubbelt så stor utsträckning som flickorna. Flickornas utbildningsnivå är genomgående längre än pojkarnas.

Spärrad utbildning och prestigeutbildning. Ett annat uttryck för pojkarnas högre aspirationsnivå är att de väljer spärrade utbildningar (Tabell 28) och prestigeutbildningar (Tabell 29) i större utsträckning än flickorna.

Tidpunkt för studiernas påbörjande och avslutande. Tabell 30 visar när de som studerade vid undersökningstillfället påbörjade sina studier. Tabellen visar inte hur många det är som börjar sin vidareutbildning direkt efter gymnasiet, eftersom de som är färdiga med sin utbildning inte finns med i tabellen. Medianen ligger på HT -73 (VT -73 för flickorna), d v s hälften påbörjade sin utbildning höstterminen -73 eller tidigare.

Tabell 26. Fördelning med avseende på utbildningsform för dem som svarat på frågan: "Om du studerar eller genomgår utbildning på hel- eller deltid; vad studerar du?" (Fråga 5).

Utbildningsform	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Skolor till vilka det krävs gymnasiekompetens						
universitet	39	33.9	24	40.0	64	36.4
fackhögskolor	50	43.5	15	25.0	65	36.9
övriga	1	0.9	0	0	1	0.6
totalt	90	78.3	39	65.0	130	73.9
Skolor till vilka det krävs fackskole- eller gymnasiekompetens						
högskolor	0	0	0	0	0	0
övriga	0	0	0	0	0	0
totalt	0	0	0	0	0	0
Skolor till vilka det krävs grundskolekompetens						
skolor med spec. antagningskrav	2	1.7	6	10.0	8	4.6
fackskola	1	0.9	3	5.0	4	2.3
yrkesskola	4	3.5	1	1.7	5	2.8
folkhögskola	1	0.9	2	3.3	3	1.7
övriga	1	0.9	0	0	1	0.6
totalt	9	7.9	12	20.0	21	12.0
Skolor utan formella krav men med t ex arbetsprov						
konst/musik/scen	2	1.7	2	3.3	4	2.3
övriga	0	0	0	0	0	0
totalt	2	1.7	2	3.3	4	2.3
Företagsintern utbildning						
statligt verk	3	2.6	0	0	3	1.7
privat företag	7	6.1	6	10.0	13	7.4
övriga	1	0.9	0	0	1	0.6
totalt	11	9.6	6	10.0	17	9.7
Övriga utbildningar						
komplettera betyg	1	0.9	0	0	1	0.6
vuxengymnasium	2	1.7	1	1.7	3	1.7
övrigt	0	0	0	0	0	0
totalt	3	2.6	1	1.7	4	2.3

^xSe tab. 4.

Tabell 27. Fördelning med avseende på utbildningsnivå för dem som svarat på frågan: "Om du studerar eller genomgår utbildning på hel- eller deltid; vad studerar du?" (Fråga 5).

Utbildningsnivå	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Akademisk utb. minst 4 år	42	36.5	9	15.0	51	29.0
Akademisk utb. under 4 år	38	33.0	21	35.0	60	34.1
Kort postgymnasial utb.	12	10.4	10	16.7	22	12.5
Gymnasial utbildning	9	7.8	8	13.3	17	9.7
Fackskola	11	9.6	9	15.0	20	11.4
Realexamen/grundskola, gymnasieförberedande linje	2	1.7	3	5.0	5	2.8
Yrkesskola, motsvarande hantverksutbildning	1	0.9	0	0	1	0.6
Ej yrkesutbildning	0	0	0	0	0	0
Totalt	115	99.9	60	100.0	176	100.1
Uppgift saknas	1		0		1	

^xSe tab. 4.

Tabell 28. Fördelning med avseende på spärrad - icke spärrad utbildning för de som svarat på frågan: "Om du studerar eller genomgår någon utbildning på hel- eller deltid; vad studerar du?" (Fråga 5).

	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Spärrad	59	51.3	20	33.3	79	44.9
Icke spärrad	56	48.7	40	66.7	97	55.1
Totalt	115	100.0	60	100.0	176	100.0
Uppgift saknas	1		0		1	

^xSe tab. 4.

Tabell 29. Fördelning med avseende på prestige-/icke prestigeutbildning för de som svarat på frågan: "Om du studerar eller genomgår någon utbildning på hel- eller deltid; vad studerar du?" (Fråga 5)

	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Prestige	51	44.3	15	25.0	66	37.5
Icke prestige	64	55.7	45	75.0	110	62.5
Totalt	115	100.0	60	100.0	176	100.0
Uppgift saknas	1		0		1	

^xSe tab. 4.

Tabell 30. Tidpunkt för studiernas påbörjande för de som svarat på frågan "Om du studerar eller genomgår någon utbildning på hel- eller deltid; vad studerar du?" (Fråga 6)

	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
HT 71	25	22.7	8	14.5	33	19.9
VT 72	4	3.6	3	5.5	7	4.2
HT 72	19	17.3	10	18.2	29	17.5
VT 73	3	2.7	9	16.4	12	7.2
HT 73	12	10.9	4	7.3	16	9.6
VT 74	3	2.7	1	1.8	4	2.4
HT 74	15	13.6	8	14.5	23	13.9
VT 75	2	1.8	3	5.5	5	3.0
HT 75	27	24.5	9	16.4	37	22.3
Totalt	110		55		166	
Uppgift saknas	6		5		11	

^xSe tab. 4.

Den beräknade tidpunkten för studiernas avslutande framgår av Tabell 31. Medianen ligger här på HT -76 (VT -76 för flickorna). De som studerade vid undersökningstillfället beräknade således att de skulle studera i tre-år i genomsnitt.

Tabell 31. Tidpunkt då studierna beräknas vara klara för de som svarat på frågan: "Om du studerar eller genomgår någon utbildning på hel- eller deltid; vad studerar du?" (Fråga 6).

	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
HT 75	13	12.6	13	23.6	27	17.0
VT 76	35	34.0	16	29.1	51	32.1
HT 76	14	13.6	6	10.9	20	12.6
VT 77	18	17.5	13	23.6	31	19.5
HT 77	10	9.7	0	0	10	6.3
VT 78	6	5.8	2	3.6	8	5.0
HT 78	0	0	3	5.5	3	1.9
VT 79	2	1.9	0	0	2	1.3
HT 79 eller senare	5	4.9	2	3.6	7	4.4
Totalt	103		55		159	
Uppgift saknas	13		5		18	

^xSe tab. 4.

Studietrivsel. Över 80% av de studerande uppger att de trivs bra eller ganska bra med sina studier, medan det bara är knappt 2% som trivs dåligt eller ganska dåligt (se Tabell 32).

Tabell 32. Fördelning av svar på frågan: "Hur trivs du med din utbildning?" (Fråga 8).

Svar	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Dåligt (1)	3	2.1	1	1.5	4	1.9
Ganska dåligt (2)	3	2.1	1	1.5	4	1.9
Varken bra eller dåligt (3)	15	10.7	10	14.9	29	13.7
Ganska bra (4)	50	35.7	19	28.4	69	32.5
Bra (5)	69	49.3	36	53.7	106	50.0
Totalt	140	99.9	67	100.0	212	100.0
Uppgift saknas	xx		xx		xx	
	M	4.279		4.313		4.269
	SD	0.898		0.891		0.902

^xSe tab. 4.

^{xx}Obs. att flera har avgivit svar på denna fråga än de som studerar enligt tidigare svar (jfr Tabell 22). Detta kan förklaras av att en del av de som är färdiga med sina studier har svarat.

Upplevda möjligheter att kunna styra och påverka sin nuvarande situation

Tabell 33 visar i vilken utsträckning som undersökningsgruppen anser sig kunna påverka sin nuvarande situation. Två av tre som svarat tyckte att de till stor eller största del bestämmer själva. Det är endast en av 10 som anser sig övervägande styrd av faktorer utanför egen kontroll. Bland de sistnämnda finns en större del pojkar än flickor.

Tabell 33. Fördelning av svar på frågan: "Hur mycket tycker Du att Du kan styra och påverka Din nuvarande situation?" (Fråga 13).

Svar	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Den bestäms helt av faktorer utanför min kontroll (1)	4	1.7	4	2.7	8	2.0
Till största delen bestäms den av faktorer utanför min kontroll (2)	27	11.3	7	4.7	34	8.7
I viss utsträckning bestämmer jag själv (3)	42	17.6	43	29.1	86	21.9
Till stor del bestämmer jag själv (4)	80	33.6	48	32.4	132	33.6
Till största delen bestämmer jag själv (5)	85	35.7	46	31.3	133	33.8
Totalt	238	99.9	148	100.2	393	100.0
Uppgift saknas	25		16		42	
	M	3.903		3.845		3.885
	SD	1.065		1.008		1.037

^xSe tab. 4.

Tabell 34. Fördelning av svar på frågan: "Tänker du påbörja någon form av utbildning inom de närmaste åren?" (Fråga 10).

Svar	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Ja, vid universitet eller högskola	24	9.1	13	7.9	37	8.5
annan utbildning vid universitet/högskola <u>och</u> annan utb.	33	12.5	19	11.6	52	12.0
	0	0	1	0.6	1	0.2
S:a	57	21.6	33	20.1	90	20.7
Ja, eventuellt	14	5.3	7	4.3	23	5.3
Nej	141	53.6	99	60.4	245	56.3
Ej svarat (kan tolkas som nej-svar på denna fråga)	51	19.4	25	15.2	77	17.7
Totalt	263	99.9	164	100.0	435	100.0

^xSe tab. 4.

Tabell 35. Planerad utbildning fördelad över utbildningsområden (U68) för de som uppgivit att de tänker påbörja någon form av utbildning inom de närmaste åren (Fråga 10).

Utbildningsområde	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Universitets- och högskoleutb.						
Filosofisk fakultet	10	18.9	8	27.6	18	22.0
Teknisk yrkesutbildning	5	9.4	0	0	5	6.1
Administration/ ekonomisk utbildning	7	13.2	0	0	7	8.5
Vårdyrkesutbildning	1	1.9	1	3.4	2	2.4
Utbildning för undervisningsyrken	2	3.8	3	10.3	5	6.1
Icke traditionell högskoleutbildning	4	7.5	6	20.7	10	12.2
Övriga utbildningsanstalter						
Gymnasieskoleutbildning	15	28.3	6	20.7	21	25.6
Utbildning inom kultur - information	2	3.8	2	6.9	4	4.9
Folkhögskoleutbildning	1	1.9	1	3.4	2	2.4
Utbildning inom statligt verk	1	1.9	0	0	1	1.2
Utbildning inom företag	4	7.5	1	3.4	5	6.1
Övrigt	1	1.9	1	3.4	2	2.4
Totalt	53	100.0	29	99.8	82	99.9
Uppgift saknas	18		11		31	

^xSe tab. 4.

Framtidsplaner och förväntningar

Utbildningsplaner för de närmaste åren

I Tabell 34 kan avläsas hur många som vid undersökningstillfället hade planer på att påbörja någon utbildning. Drygt 1/5 uppgav sådana planer. En jämförelse med Tabell 4 visar att ca hälften av dessa inte har bedrivit några studier under de fyra åren sedan de gick ut gymnasiet till undersökningstillfället. Den andra hälften studerar således redan eller är färdig med någon utbildning efter gymnasiet.

Vilken typ av utbildning man avsett då man svarat jakande på frågan om man tänkt påbörja någon utbildning de närmaste åren? Svaren på den

Tabell 36. Planerad utbildning fördelad över utbildningsområden (Elg, 1972a) för de som uppgivit att de tänker påbörja någon form av utbildning inom de närmaste åren (Fråga 10).

Utbildningsområde	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Teknik, naturvetenskap, industri, hantverk	11	20.8	1	3.4	12	14.6
Natur-/miljövård, jord, djur, skog, biologi	4	7.5	1	3.4	5	6.1
Medicin, hälso-/sjukvård	6	11.3	8	27.6	14	17.1
Socialvård, psykologi	0	0	5	17.2	5	6.1
Information, dokumentation, kultur, konstnärl. skapande	3	5.7	4	13.8	7	8.5
Administration, ekonomi, handel, kontor	19	35.8	4	13.8	23	28.0
Undervisning, ungdomsarbete, fritid	6	11.3	8	20.7	12	14.6
Service, kontakt, kommunikation	2	3.8	0	0	2	2.4
Övrigt	2	3.8	0	0	2	2.4
Totalt	53	100.0	29	99.9	82	99.8
Uppgift saknas	18		12		31	

^xSe tab. 4.

frågan har kategoriserats på utbildningsområden (Tabell 35 och 36), utbildningsform (Tabell 37) och utbildningsnivå (Tabell 38). Fördelningen över olika ämnesområden i Tabell 36 överensstämmer med den för avslutade resp. pågående studier (Tabell 7 resp. 25). Pojkarna väljer teknisk eller ekonomisk-administrativ utbildning, medan flickorna föredrar vårdirken, ekonomi-administration eller undervisning.

Tabell 37. Planerad utbildning fördelad med avseende på utbildningsform för de som uppgivit att de tänker påbörja någon form av utbildning inom de närmaste åren (Fråga 10).

Utbildningsform	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Skolor till vilka det krävs gymnasiekompetens						
universitet	18	33.3	9	31.0	27	32.5
fackhögskolor	6	11.1	2	6.9	8	9.6
övriga	0	0	0	0	0	0
totalt	24	44.4	11	37.9	35	42.1
Skolor till vilka det krävs fackskole- eller gymnasiekompetens						
högskolor	4	7.4	1	3.4	5	6.0
övriga	0	0	0	0	0	0
totalt	4	7.4	1	3.4	5	6.0
Skolor till vilka det krävs grundskolekompetens						
skolor med spec. antagningskrav	5	9.3	8	27.6	13	15.7
fackskola	0	0	1	3.4	1	1.2
yrkesskola	4	7.4	1	3.4	5	6.0
folkhögskola	2	3.7	1	3.4	3	3.6
övriga	0	0	0	0	0	0
totalt	11	20.4	11	37.8	22	26.5
Skolor utan formella krav men med t ex arbetsprov						
konst/musik/scen	0	0	0	0	0	0
övriga	0	0	0	0	0	0
totalt	0	0	0	0	0	0
Företagsintern utbildning						
statligt verk	1	1.9	0	0	1	1.2
privat företag	4	7.4	1	3.4	5	6.0
övriga	0	0	0	0	0	0
totalt	5	9.3	1	3.4	6	7.2
Övriga utbildningar						
komplettera betyg	0	0	0	0	0	0
vuxengymnasium	8	14.8	4	13.8	12	14.5
övrigt	2	3.7	1	3.4	3	3.6
totalt	10	18.5	5	17.2	15	18.1

^xSe tab. 4.

Tabell 38. Planerad utbildning fördelad med avseende på utbildningsnivå för de som uppgivit att de tänker påbörja någon form av utbildning inom de närmaste åren (Fråga 10).

Utbildningsnivå	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Akademisk utb. minst 4 år (1)	5	9.3	3	10.3	8	9.6
Akademisk utb. under 4 år (2)	17	31.5	7	24.1	24	28.9
Kort postgymnasial utb. (3)	4	7.4	2	6.9	2	6.9
Gymnasial utbildning (4)	12	22.2	1	3.4	13	15.7
Fackskola (5)	9	16.7	10	34.5	19	22.9
Realexamen/grundskola, gymnasieförberedande linje (6)	2	3.7	2	6.9	4	4.8
Yrkesskola, motsvarande hantverksutbildning (7)	5	9.3	4	13.8	9	10.8
Ej yrkesutbildning (8)	0	0	0	0	0	0
Totalt	54	100.1	29	99.9	83	99.9
Uppgift saknas	17		11		30	
M	3.53		4.03		3.74	
SD	1.77		1.99		1.89	

^xSe tab. 4.

Tendensen att välja postgymnasiala utbildningar är lägre bland dem som planerar att påbörja utbildning än bland dem som genomgår utbildning (se Tabell 37 och 38; jfr Tabell 26 och 27).

Tabell 39. Beräknad tidpunkt för studiernas påbörjande för de som uppgivit att de tänker påbörja någon form av utbildning inom de närmaste åren (Fråga 10).

	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
1976	11	64.7	2	40.0	13	59.1
77	6	35.3	0	0	6	27.3
78	0	0	2	40.0	2	9.1
79	0	0	0	0	0	0
1980 eller senare	0	0	1	20.0	1	4.5
Totalt	17	100.0	5	100.0	22	99.9
Uppgift saknas	54		35		91	

^xSe tab. 4.

Tabell 39 visar vid vilken tidpunkt man planerar att påbörja studierna. Tabellen ger ganska lite information p g a det stora bortfallet. En rimlig tolkning är att endast ett fåtal har så bestämda studieplaner att de vet när de ska påbörja sina studier.

Framtida yrke

Vilka yrken siktar den här gruppen ungdomar mot? Svaren på den frågan, fördelade över yrkesområden, framgår av Tabell 40. Överensstämmelsen med gruppens studieinriktning, som framgått av tidigare tabeller, är som väntat god. Detsamma gäller för de planerade yrkenas fördelning med avseende på utbildningsnivå (se Tabell 41). Pojkarna siktar mot yrken med högre utbildningsnivå än flickorna. Det är mer än dubbelt så många pojkar som siktar mot yrken som kräver en akademisk utbildning som är längre än 4 år, medan förhållandet är det omvända när det gäller yrken som endast kräver fackskolekompetens.

Tabell 40. Fördelning av svar på frågan: "Vilket yrke siktar du mot?" (Fråga 11) med avseende på yrkesområde (Elg, 1972a).

Yrkesområde	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Teknik, naturvetenskap, industri, hantverk	52	33.5	6	8.0	58	25.2
Natur-/miljövård, jord, djur, skog, biologi	12	7.7	0	0	12	5.2
Medicin, hälso-/sjukvård	17	11.0	13	17.3	30	13.0
Socialvård, psykologi	6	3.9	11	14.7	17	7.4
Information, dokumentation, kultur, konstnärl. skapande	6	3.9	6	8.0	12	5.2
Administration, ekonomi, handel, kontor	37	23.9	19	25.3	56	24.3
Undervisning, ungdomsarbete, fritid	17	11.0	19	25.3	36	15.7
Service, kontakt, kommunikation	5	3.2	1	1.3	6	2.6
Övrigt	3	1.9	0	0	3	1.3
Totalt	155	100.0	75	99.9	230	99.9
Uppgift saknas	108		89		205	

^xSe tab. 4.

I vilken utsträckning tror ungdomarna att de kommer att kunna få arbete eller behålla sitt arbete inom det yrkesområde som de siktar emot? Tabell 42 visar att en på tio bedömer dessa möjligheter som små eller ganska små, medan merparten upplever dem som goda.

Tabell 41. Fördelning av svar på frågan "Vilket yrke siktar du mot?" (Fråga 11) med avseende på utbildningsnivå.

Utbildningsnivå	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Akademisk utb. minst 4 år	48	31.2	9	12.0	57	24.9
Akademisk utb. under 4 år	17	11.0	12	16.0	29	12.7
Kort postgymnasial utb.	23	14.9	17	22.7	40	17.5
Gymnasial utbildning	35	22.7	5	6.7	40	17.5
Fackskola	19	12.3	21	28.0	40	17.5
Realexamen/grundskola, gymnasieförberedande linje	2	1.3	7	9.3	9	3.9
Yrkesskola, motsvarande hantverksutbildning	10	6.5	3	4.0	13	5.7
Ej yrkesutbildning	0	0	1	1.3	1	0.4
Totalt	154	99.9	75	100.0	229	100.1
Uppgift saknas	109		89		206	

^xSe tab. 4.

Tabell 42. Fördelning av svar på frågan "Hur bedömer du dina möjligheter att få arbete (behålla ditt arbete) inom det yrkesområde du tänker ägna dig åt?" (Fråga 12).

Svar	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Små	4	1.6	9	5.8	13	3.1
Ganska små	19	7.6	11	7.1	30	7.3
Ganska stora	90	36.0	51	32.9	144	34.9
Stora	117	46.8	70	45.2	190	46.0
Vet inte vilket yrkesområde jag tänker ägna mig åt	20	8.0	14	9.0	36	8.7
Totalt	250	100.0	155	100.0	413	100.0
Uppgift saknas	13		9		22	

^xSe tab. 4.

Upplevda möjligheter att kunna styra och påverka sin framtid

Av Tabell 43 framgår att en majoritet (59%) anser sig kunna påverka sin framtid i stor utsträckning. Någon skillnad mellan pojkar och flickor kan inte konstateras i detta avseende.

Tabell 43. Fördelning av svar på frågan "Hur mycket tycker du att du kan styra och påverka din framtid?" (Fråga 13).

Svar	Pojkar		Flickor		Totalt ^x	
	N	%	N	%	N	%
Den bestäms helt av faktor utanför min kontroll (1)	8	3.4	6	4.2	15	3.9
Till största delen bestäms den av faktorer utanför min kontroll (2)	29	12.3	18	12.6	47	12.2
I viss utsträckning bestäms jag själv (3)	61	26.0	34	23.8	96	24.9
Till stor del bestämmer jag själv (4)	67	28.5	47	32.9	118	30.6
Till största delen bestäms jag själv (5)	70	29.8	38	26.6	109	28.3
Totalt	235		143		385	
Uppgift saknas	28		21		50	
M	3.689		3.650		3.673	
SD	1.125		1.127		1.126	

^xSe tab. 4.

RESULTATSAMMANFATTNING

Studie- och yrkesaktiviteter efter gymnasiet

Sysselsättning efter gymnasiet

- Knappt hälften (47%) av flickorna och ungefär 1/4 (23%) av pojkarna har studerat och avslutat sina studier under perioden från gymnasiets slut till undersökningstillfället.

- Ungefär 1/5 av såväl pojkarna som flickorna har studerat efter gymnasiet och studerar fortfarande.

- Omkring 1/4 av pojkarna och 1/6 (16%) av flickorna har ej studerat efter gymnasiet och har heller inga planer på att börja.

Genomgångna utbildningar efter gymnasiet

- En majoritet av flickorna (60%) är färdiga med någon form av utbildning. Motsvarande siffra för pojkarna är 37%. Här ingår även sådana som är färdiga med delar av sin utbildning och fortfarande studerar.

- Av de som är färdiga med någon utbildning har knappt hälften (42%) av pojkarna och ca 2/3 (63%) av flickorna utbildning på högskolenivå.

- De högskoleutbildade pojkarna har i störst utsträckning gått på Filosofisk fakultet, medan motsvarande grupp flickor har genomgått Lärarutbildning eller Icke-traditionell högskola, där bl a sjuksköterske- och förskollärarutbildning ingår.

- Utanför högskolesektorn var gymnasieskoleutbildning vanligast bland de färdigutbildade. I stor utsträckning hade man valt gymnasie-studier med ekonomisk-administrativ inriktning samt, beträffande pojkarna, teknisk inriktning.

- Ingen har kompletterat sina gymnasiebetyg under 4-årsperioden fram till undersökningstillfället.

- Pojkar med färdig utbildning har en något högre utbildningsnivå än motsvarande flickor.

- Ungefär 1/5 av de som är färdiga med någon utbildning har gått en spärrad utbildning och en av 20 (5%) har genomgått en s k prestige-utbildning.

- Ca 1/5 av samtliga har bytt studie- och/eller yrkesinriktning efter gymnasiet. I oproporionerligt stor utsträckning byter man fr å n de utbildningar som är vanligaste för respektive kön.

Nuvarande situation

Nuvarande sysselsättning

- Drygt 50% av samtliga arbetar enbart och studerar inte. Det är en något större andel pojkar än flickor i denna kategori.

- Omkring 40% av ungdomarna bedriver någon form av studier. Bland dessa ingår ca 12% som både arbetar och studerar. Det är något fler pojkar än flickor som studerar.

Nuvarande arbete

- Över 90% av de som arbetade vid undersökningstillfället gjorde det på heltid.

- Ca 4/5 av pojkarna och 2/3 av flickorna som arbetar hade fast anställning.

- Det vanligaste yrkesområdet för dem som arbetar var "Administration, ekonomi, handel, kontor", inom vilket ca en tredjedel av såväl pojkarna som flickorna var verksamma. F ö dominerade tekniska yrken för pojkarna och vårdyrken för flickorna.

- Endast en dryg fjärdedel av dem som arbetar gör det inom yrken som kräver utbildning motsvarande teoretiskt gymnasium eller högre. En majoritet arbetar således inom yrken där de, åtminstone formellt, inte har någon nytta av sin gymnasieutbildning.

- Det stora flertalet (80% av pojkarna, 94% av flickorna) har upp-givit att de trivs bra eller ganska bra med sitt arbete. Ingen säger sig trivas dåligt.

Pågående utbildning

- Av de som studerade vid undersökningstillfället var de flesta (över 90%) heltidsstuderande.

- Knappt 3/4 av de studerande går på en utbildning som kräver gymnasiekompetens. Två pojkar av tre och hälften av flickorna genomgår akademisk utbildning. Pojkarna väljer långa akademiska utbildningar (minst 4 år) i dubbelt så stor utsträckning som flickorna.

- Fler pojkar än flickor väljer spärrade utbildningar och sk prestigebildningar.

- Över 80% trivs bra eller ganska bra med sina studier. Det är bara knappt 2% som trivs dåligt eller ganska dåligt.

Upplevda möjligheter att kunna styra och påverka sin nuvarande situation

- Två av tre av samtliga som svarat tycker att de till stor eller största del bestämmer själva över sin situation. En av 10 anser sig övervägande styrd av faktorer utanför egen kontroll.

Framtidsplaner och förväntningar

Utbildningsplaner för de närmaste åren

- Drygt 1/5 av samtliga hade planer på att börja någon utbildning under de närmaste åren. Av dessa har ca hälften inte bedrivit några studier efter gymnasiet.

Framtida yrke

- Pojkarna siktar mot yrken som ligger på en högre utbildningsnivå, jämfört med flickorna. Det är mer än dubbelt så många pojkar som flickor som siktar mot yrken som kräver långvarig akademisk utbildning. Förhållandet är det omvända beträffande yrken som endast kräver fackskolekompetens.

- En på 10 tror att möjligheterna att få arbete eller få behålla sitt arbete inom det yrkesområde som de siktar mot är små eller ganska små. De flesta upplever dessa möjligheter som goda.

Upplevda möjligheter att kunna styra och påverka sin framtid

- Drygt hälften (59%) tror sig kunna påverka sin framtid i stor utsträckning.

SLUTKOMMENTAR

Den undersökning som redovisats i denna rapport har intresse på flera vitt skilda sätt.

(a) Resultaten av undersökningen av en årsklass som gått ut gymnasieskolan fyra år tidigare visar studiesituationen både vad avser det som hänt sedan skoltiden och vilka planer man har. Även om gruppen

inte är helt representativ har sådana beskrivningar ett betydande intresse för alla som sysslar med undervisningsplanering för vuxna, med frågor om återkommande utbildning eller med folkbildning o s v. Resultatredovisningen präglas av den komplexitet som kännetecknar vårt utbildningssystem. Det är sannolikt endast den i problemen verkligt engagerade som går in i en detaljgranskning av de många tabellerna. Redovisningen har gjorts ur olika synvinklar just för att all information skall finnas, även om det skett i vetskap om att flertalet läsare inte kan vara intresserade av alla detaljer.

(b) Undersökningen har skett genom insamlande av enkätsvar per post. Det system för adressökning och indrivning av svar som utvecklats och noggrant beskrivits har varit mycket framgångsrikt. Det har även lyckats mycket väl i en annan undersökning på en grupp av grundskoleelever som efter grundskolan inte avsåg att fortsätta någon som helst utbildning, och som uppsöktes med samma metodik sju år efter grundskolans avslutande. (se Ekehammar, Hök & Sjöström, 1976). Det är av stort värde att ha fått utprövat en sådan metodik för kommande arbeten, bl a inom Örebroprojektet.

(c) Resultaten från undersökningen har dock sitt största intresse ur en helt annan synvinkel. De personer som tillfrågats om sin studiesituation inom ramen för denna undersökning, har sedan 13-årsåldern följts genom åren i en serie studier, där deras utveckling i olika avseenden har följts. Det är många intressanta problem som kan få sin belysning genom att ställa samman information från skoltiden med situationen nu fyra år efter gymnasieskolan. Hur ser situationen nu ut för olika grupper av elever i skolan som då hade olika typer av problem, egenskaper eller hemförhållanden? Hur såg skoltiden ut för personer som nu fyra år efter gymnasietiden karakteriseras av en viss studiesituation? Frågor av den typen kan nu studeras, och svaren på dem bedömer i varje fall författarna till denna rapport som ännu intressantare än de beskrivningar av försöksgruppens situation i 23-årsåldern som redovisats. Genom fortsatta uppföljningar av dessa personer är det i framtiden möjligt att studera den fortsatta utvecklingen t ex i avseende på studier och utbildning för olika grupper som vid tidpunkten för denna undersökning visade olika attityder och planer. Det material som härmed har presenterats kommer att visa sitt värde i framtida studier.

Referenser

- Barnett, R. C. Sex differences and age trends in occupational preference and occupational prestige. *Journal of Counseling Psychology*, 1975, 22, 35-38.
- Bergman, L. R., Berggren, M., Dunér, A., och Magnusson, D. Ungdomars postgymnasiala studie- och yrkesval. Örebroprojektet, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet, delstudie 19, 1973.
- Bergman, L. R., och Dunér, A. Vem är nöjd med gymnasiet? Rapport, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet, nr 4, 1975. (a)
- Bergman, L. R., och Dunér, A. Vart tar toppbegåvningarna vägen? Rapport, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet, nr 5, 1975. (b)

- Dunér, A. Vad Skall Det Bliva? Undersökningar om Studie- och Yrkesvalsprocessen. Stockholm: Allmänna Förlaget, 1972.
- Ekehammar, B., Hök, M., och Sjöström, K. Sju år efter grundskolan: Uppföljning av studie- och yrkesaktiviteter hos elever som i åk 9 inte avsåg fortsätta studera. Örebroprojektet, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet, delstudie 38, 1976.
- Elg, L. Kreativitet och högre studier I: Bakgrund och undersökningsvariabler. Örebroprojektet, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet, delstudie 16, 1972. (a)
- Elg, L. Kreativitet och högre studier II: Val av utbildning efter gymnasiet - deskriptiva data. Örebroprojektet, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet, delstudie 17, 1972. (b)
- Goodale, J.G., and Hall, D.T. Inheriting a career: The influence of sex, values, and parents. *Journal of Vocational Behavior*, 1976, 8, 19-30.
- Hirsch, C.J. Kreativitetens roll vid val av utbildning och yrke. Örebroprojektet, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet, delstudie 27, 1974.
- Magnusson, D., Dunér, A., och Beckne, R. Anpassning, beteende och prestation: Undersökningsvariabler. Örebroprojektet, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet, nr V, 1967.
- Magnusson, D., Dunér, A., och Zetterblom, G. Adjustment: A Longitudinal Study. Stockholm: Almqvist & Wiksell (New York: Wiley), 1975.
- Rubenson, K. Rekrytering till Vuxenutbildning. En Studie av Kortutbildade Yngre Män. Göteborg: Göteborg Studies in Educational Sciences, No. 13, 1975.
- Samrén, E. Genomgången gymnasieskola - vid en skiljeväg? Örebroprojektet, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet, delstudie 31, 1975.
- Scott, C. Research on mail surveys. *Journal of the Royal Statistical Society*, 1961, 124, 143-195.
- Wändahl, C. Studie- och yrkesval på gymnasiets tre- och fyraåriga linjer. Örebroprojektet, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet, delstudie 33, 1975.

Summary

Ekehammar, B., Brumark, L., Dunér, A., & Hök, M. Fyra år efter gymnasiet: En uppföljning av studie- och yrkesaktiviteter. (Four years after high school: A follow-up of educational and vocational activities). Örebroprojektet, delstudie 41 (Department of Psychology, University of Stockholm), 1977. - The study aimed at describing educational and vocational activities up to four years after the end of high school (gymnasium) for students with theoretical (3 or 4 yr) high-school education. The population comprised 476 students of the pilot group of the Örebro Project (born in 1952) who completed high school in 1971 and had a mean age of 23 yr at the time of the investigation in 1975. Mail survey was used as the method of data collection, asking about the persons' (a) educational and vocational activities from the end of high school up to the time of the investigation, (b) current (1975) situation with regard to education and occupation, and (c) plans and expectations for the future with regard to education and jobs. The response rate was 91%, a very high figure in this context. From the main results can be mentioned: (1) almost half of the boys and 1/4 of the girls had completed their post-secondary education at the time of the investigation (1975), (2) about 1/5 of the total group had studied continuously after high school and were still studying in 1975, (3) about 1/4 of the boys and 1/6 of the girls had neither been studying after high school nor any plans to start, (4) the boys' educational choices were at a higher theoretical level than the girls', (5) more than half of the group was working, with no educational activities, at the time of investigation (1975), (6) of those who worked only 1/4 had jobs that required a formal education of theoretical high school or above, (7) a very small number of persons were dissatisfied with their jobs or their studies, and (8) a good 1/5 had plans to start studying in the near future, and half of this group had not studied before after leaving high school.

Key words: Educational & vocational choice, higher education, post-secondary education, mail survey, longitudinal.

Konfidentiellt

HURI-projektet
 Psykologiska institutionen
 STOCKHOLMS UNIVERSITET
 Box 6706
 113 85 STOCKHOLM
 Tel 08/22 81 60 ankn 398

Namn: _____
 Adress: _____
 Postadress: _____
 Telefon: _____
 riktnr _____

1. Vad gör Du för närvarande? (Kryssa för det eller de alternativ som gäller för Dig.)

- Arbetar heltid
- Arbetar deltid. Hur mycket? _____
- Studerar eller genomgår utbildning på heltid
- Studerar eller genomgår utbildning på deltid. Hur mycket? _____
- Arbetslös
- Annat, nämligen _____

2. Vad gäller för Dig? (Kryssa för ett alternativ.)

- Har tidigare studerat efter gymnasiet men har nu avslutat studierna
- Har aldrig påbörjat studier efter gymnasiet och har inga planer att börja
- Har tidigare arbetat efter gymnasiet men studerar nu
- Har tidigare studerat efter gymnasiet och studerar fortfarande
- Har arbetat efter gymnasiet men planerar att börja studera
- Annat, nämligen _____

3. Om Du arbetar hel- eller deltid: vad arbetar Du med? (Ange med yrkesbeteckning eller med egen beskrivning.)

4. Om Du arbetar hel- eller deltid; vilken typ av anställning har Du?

- Fast anställning
- Vikariat
- Praktik
- Egen föfetagare
- Annan typ av anställning. Vilken? _____

5. Om Du studerar eller genomgår utbildning på hel- eller deltid; vad studerar Du?

- Fullständig examen eller utbildning vid universitet eller högskola
 Vilken examen/utbildning? _____
 Linje, ingående ämnen eller motsvarande? _____

- Enstaka kurser eller ämnen vid universitet eller högskola
 Vilken skola? _____

Vilka kurser, ämnen eller motsvarande? _____

- Genomgår internutbildning i företag eller dylikt.
 Beskriv närmare: _____

- Annat, nämligen: _____

6. Om Du markerat ett svar i Fråga 5: när påbörjade Du den utbildningen?

När beräknar Du att den skall vara färdig? _____

7. Är Du färdig med någon utbildning efter gymnasieskolan?

- Ja, fullständig examen/utbildning. Vilken? _____

- Ja, enstaka kurser eller ämnen. Vilka? _____

Anordnade av vem? _____

- Nej.

8. Hur trivs Du med Din utbildning/Ditt arbete?
(Om Du både utbildar Dig och arbetar, kryssa för ett alternativ i varje kolumn.)

Utbildning		Arbete
☐	Bra	☐
☐	Ganska bra	☐
☐	Varken bra eller dåligt	☐
☐	Ganska dåligt	☐
☐	Dåligt	☐

9. Har Du någon gång efter gymnasiet bytt studieinriktning och/eller yrkesinriktning?

- Ja, studieinriktning. Vilken var Din tidigare inriktning?

- Ja, yrkesinriktning. Vilken var Din tidigare inriktning?

- Nej

10. Tänker Du påbörja någon form av utbildning inom de närmaste åren?

- Ja, vid universitet eller högskola. När och vilken utbildning?

- Ja, annan utbildning. När och vilken utbildning?

- Nej

11. Vilket yrke siktar Du mot? _____

12. Hur bedömer Du Dina möjligheter att få arbete (behålla Ditt arbete) inom det yrkesområde Du tänker ägna Dig åt?

- Stora
- Ganska stora
- Ganska små
- Små
- Vet inte vilket yrkesområde jag tänker ägna mig åt

13. Hur mycket tycker Du att Du kan styra och påverka Din nuvarande situation och Din framtid? (Kryssa för ett alternativ i varje kolumn.)

Min nuvarande situation		Min framtid
☐	Till största delen bestämmer jag själv	☐
☐	Till stor del bestämmer jag själv	☐
☐	I viss utsträckning bestämmer jag själv	☐
☐	Till största delen bestäms den av faktorer utanför min kontroll	☐
☐	Den bestäms helt av faktorer utanför min kontroll	☐

14. Har Du några synpunkter på detta frågeformulär eller vill Du komplettera något av Dina tidigare svar?

TACK FÖR DIN MEDVERKAN

HURI-projektet
Psykologiska institutionen
STOCKHOLMS UNIVERSITET
Box 6706
113 85 STOCKHOLM

**Till Dig som tillhörde gymnasiet tredje årskurs
i Örebro läsåret 1970/1971**

Vårterminen 1971 besvarade nästan alla elever i gymnasiet år 3 i Örebro ett antal frågeformulär. Syftet var bl a att få information om hur Du och Dina skolkamrater upplevde studie- och yrkesvalet. Ungefär två år senare fick Du ett frågeformulär från oss som berörde Dina faktiska studie- och yrkesval samt Din syn på gymnasiet och framtiden.

Vi vill nu fortsätta denna undersökning. Syftet är att finna ut hur Du nu, ungefär 4 år efter gymnasiet, ser på Din nuvarande situation och framtid. Svarar den postgymnasiala utbildningen och arbetsmarknaden mot Dina, och andra ungdomars, behov och krav?

Vi ber Dig därför att fylla i bifogade frågeformulär och skicka det till oss i det bifogade svarskuvertet. Detta tar Dig mindre än 10 minuter.

Vi är beroende av att så många som möjligt besvarar frågeformuläret; annars blir resultaten missvisande. Vi ber Dig därför att försöka besvara frågeformuläret nu och posta det till oss. Deltagandet är naturligtvis frivilligt. Om Du av någon anledning inte önskar fylla i några enstaka frågor, ber vi Dig ändå skicka in frågeformuläret med övriga frågor besvarade. Vill Du ha mer upplysningar innan Du svarar på frågeformuläret? Ring då oss på nedanstående telefonnummer, eller skicka Ditt telefonnummer i svarskuvertet!

Vi garanterar full sekretess; endast undersökningsledningen vid Stockholms Universitet får ta del av Dina uppgifter. Uppgifterna överförs till hålkort där inga namn eller födelsenummer finns och resultaten avrapporteras endast i form av statistiska tabeller. Tillstånd för undersökningen har erhållits av Datainspektionen.

Vi tackar på förhand för Din medverkan

DAVID MAGNUSSON

professor

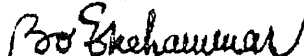
huvudansvarig undersökningsledare
Psykologiska institutionen
STOCKHOLMS UNIVERSITET

Frågor rörande formuläret kan ställas till Fil dr Bo Ekehammar, tel 08/22 81 60 ankn 398, eller till Fil kand Margareta Hök, tel 08/22 81 60 ankn 393.

Stockholm den 30.9.1975

För en tid sedan sände vi ett frågeformulär till alla ungdomar som läsåret 1970/71 gick ut gymnasiets årskurs 3. Vi har ännu inte fått något svar från Dig. Vi skulle vara mycket tacksamma om Du kunde fylla i formuläret och återsända det. Vår undersökning är nämligen beroende av att så många som möjligt svarar. Ytterligare ett frågeformulär och följebrev medsändes i fall de tidigare kommit bort.

Hälsningar

Bo Ekehammar
Projektledare

Tel. 08/ 22 81 60 ankn 398

OBS: Om Du redan skickat in formuläret behöver Du ej bry Dig om det här brevet.

EURI-projektet
Stockholms Universitet
Psykologiska Institutionen
Box 6706
113 85 Stockholm

Bilaga 2c

Stockholm 75-10-17

Vi saknar Ditt svar. Vi vet att det kan Dig lite tid att fylla i frågorna, men vi skulle uppskatta Ditt svar mycket. Värdet av undersökningen är beroende av att så många som möjligt svarar. Vi hoppas därför att Du vill hjälpa oss. Denna undersökning kan komma att ha betydelse för bl a utformningen av utbildningspolitiken.

För att ge Dig information om vad som tidigare gjorts inom projektet skickar vi även med sammanfattningar av fyra rapporter. Om Du är speciellt intresserad av någon av rapporterna kan Du kontakta Margareta Hök per brev (adress enligt ovan) eller per telefon 08/22 81 60 ankn 393, så skall vi sända Dig den fullständiga rapporten. Ring eller skriv gärna till oss om Du har frågor rörande denna undersökning, så skall vi försöka besvara dem.

Hälsningar

Bo Ekehammar

Bo Ekehammar
Projektledare

(tfn 08/22 81 60-398)

Margareta Hök

Margareta Hök

APPENDIX

Kodning av variabeln utbildningsområde

Som tidigare nämnts har vi kodat utbildningsområde enligt två strategier för att kunna göra jämförelser med tidigare studier inom projektet. Det första klassificeringssättet av utbildningsområde sker i 12 övergripande sektorer. Sektorerna kan indelas i två grupper, nämligen universitets- och högskoleutbildning (01-06) och övriga utbildningsanstalter (07-11). Den första gruppens sektorer utgörs av U68:s föreslagna breda sektorsindelning samt filosofisk fakultet. Den andra gruppen utgörs av dels sådan utbildning som av U68 föreslagits skall ingå i högskoleutbildning (inom Örebroprojektet benämnd "Icke traditionell högskoleutbildning"), dels gymnasieskola, folkhögskola etc.

Med "Icke traditionell högskola" menas de utbildningsvägar som ligger på det gymnasiala stadiet men ej inom gymnasieskolan och som enligt U68 skall räknas till högskoleutbildningar. Formellt krävs för inträde till dylik utbildning endast genomgången grundskola till skillnad från de traditionella högskoleutbildningarna, där det krävs avslutad gymnasial utbildning för inträde. Exempel på icke traditionella utbildningar är arbetsterapeut-, sjukgymnast-, sjuksköterske- och förskolläraryt utbildning, socialpedagog, medicinsk-teknisk ass. etc.

Sektorerna är

01 = Filosofisk fakultet	07 = Icke traditionell högskola
02 = Teknisk yrkesutbildning	08 = Gymnasieskola
03 = Administrativ-Ekonomisk	09 = Folkhögskola
04 = Vårdyrke	10 = Statligt verk
05 = Undervisning	11 = Företagsskola
06 = Kultur-Information	12 = Övrigt

För varje sektor har en finare indelning gjorts i linje och ämnesgrupp. De sex första sektorerna har separata indelningar, medan sektorerna 7-11 har en och samma indelning av ämnesområden. Nedan redovisas varje sektor med tillhörande linje- och ämnesområdesindelning. I resultatredovisningen är linje och ämnesgrupp inte medtagna.

Kodningskategorier för variabeln linje och ämnesgrupp

Sektor 01. Filosofisk fakultet, spärrat

Vid filosofisk fakultet finns ett drygt 70-tal ämnesområden, vilka sammanförts under 8. mer övergripande rubriker.

- 1 = Matematik - Fysisk -Kemisk: Fysik. kemi, radiofysik. elektroteknik. kemiteknik. matematik, hydrologi, oceanografi. meteorologi. naturgeografi, geovetenskap, geodesi. kvartärgeologi, mineralogi. astronomi.
- 2 = Matematisk systemvetenskap: Informationsbehandling, datateknik. matematiskstatistik, komb utbildning (adm systemarbete)
- 3 = Biologisk: Biologi, teknisk biologi. geografi. miljövård
- 4 = Ekonomisk-Administrativ: Ek historia, ek juridik, företagsekonomi, nationalekonomi. handelsrätt, komb utbildning (adm revision)
- 5 = Socialvetenskap: Sociologi. socialantropologi. samhällskunskap. rättsociologi
- 6 = Beteendevetenskap: Pedagogisk, psykologi. logopedi
- 7 = Språkvetenskap: Språk. språkkunskap, språkvetenskap. fonetik. litteraturvetenskap
- 8 = Historisk - Filosofisk: Historia, filosofi, folklivsforskning, nordisk och jmf fornkunskap. egyptologi. arkeologi. teoretisk filosofi, estetik, filmvetenskap, konstvetenskap. musikvetenskap, teaterkunskap. religionshistoria. religionskunskap.
- 9 = Övrigt: Optimeringslära. kulturgeografi

Sektor 02. Teknisk yrkesutbildning.

- 1 = Civilingenjör: F. M. T. E, V. K. B. L. Y. I. TM
- 2 = Arkitektur: A
- 3 = Övrig teknisk: Branding, Sjöing
- 4 = Biologisk teknisk: Agronom. hortonom. jägmästare, landskapsarkitekt
- 5 = Biokemisk Apotekare, receptarie. livsmedelstekniker

Sektor 03. Administrativ - Ekonomisk yrkesutbildning,

- 1 = Ekonomisk: Civilekonom, företagsekonom
- 2 = Data: ADB, programmerare
- 3 = Administration: Socionom (förvaltning), socialadm.
sjökaptén, syokonsulent
- 4 = Reklam: Högre grafisk utbildning
- 5 = Juridisk: Juridik
- 6 = Övrigt

Sektor 04. Vårdrkesutbildning.

- 1 = Medicinsk: Läkare, tandläkare, veterinär
- 2 = Social: Socionom (social linje)
- 3 = Övrigt

Sektor 05. Utbildning för undervisningsyrken.

- 1 = Teoretisk: Ämneslärare, klasslärare
- 2 = Kultur: Dans-mimpedagog, musikhärare, musikpedagog, teckningslärare
- 3 = Praktisk: Vårdrkeslärare, gymnasikhärare
- 4 = Övrigt

Sektor 06, Utbildning inom kultur - information.

- 1 = Ungdom: Idrotts-fritidskonsulent
- 2 = Information: Journalist, reklam, bibliotekarie
- 3 = Kultur:
- 4 = Religion: Präst, teolog
- 5 = Övrigt

För sektorerna 7-11 sker den vidare ämneindelningen i områdena:

- 1 = Teknik
- 4 = Administration/Ekonomi
- 2 = Vårdrke
- 5 = Undervisning
- 3 = Kultur/Information

Det andra indelningsförfarandet avseende utbildningsområde är i huvudsak baserad på U68:s sektorsindelning för arbete- respektive yrkesområden. Teknik- och Vårdrsektorerna har dock delats upp och en Service/Kontakt-kategori har tillkommit. Denna indelningsgrund gäller således vilket yrkesområde utbildningen i fråga leder till. Dessa sektorer är:

- 1 = Teknik. naturvetenskap. industri: ingenjör, tekniker, arkitekt, vägmästare, kemist, matematiker, verkmästare, lab biträde, plantekniker, konstruktör, vägprojektering, lagerarbete, optiker, ritare, elektriker, karttekniker, civilingenjör, ingenjör allm. ljudtekniker, mekaniker, stadsplanering, TV-reparatör, vägmästare
- 2 = Natur/miljövård, jord, djur, skog, biologi: Agronom, hortonom, lantmätare, veterinär, fiskare, djurskötare, jägmästare, lantbrukare, biolog, jaktvårdare, miljövård, naturvårdare, oceanolog, skogsmästare, skogsvaktare, trädgårdsarbetare
- 3 = Medicin. hälso-/sjukvård: Läkare, sjuksköterska, arbetsterapeut, logoped, apotekare, sjukgymnast, tankläkare, apotekstekniker, barnmorska, barnsköterska, farmaceut, oftamolog, radioterapi, röntgenass, undersköterska, ortopist
- 4 = Socialvård, psykologi: Psykolog, socionom, barnvårdsman, kriminalvårdsass, socialass, anstaltspedagog, barnhemsass, kurator, vårdare på fängelse, hemsamarit, ass åt rörelsehindrade, dagbarnvårdare, ålderdomshemsföreståndare
- 5 = Kultur, information, dokumentation, konstnärligt-skapande: Arkeolog, bibliotekarie, museitjänsteman, reklamman, journalist, konstnär, formgivare, musiker, skådespelare, fotograf, dekoratör, inredningsarkitekt, PR-man
- 6 = Administration, ekonomi, handel, förvaltning, kontor: ADB, programmerare, jurist, ekonom, kamrer, direktör, personaltjänsteman, konsult, försäljning, kamrer, sekreterare, affärsbransch, arbetsvårdare, banktjänsteman, civilekonom, diplomat, fastighetsmäklare,

företagsledare, kontor allm., post-tjänsteman, revisor, revision, sociolog, statistiker, korrespondent, åklagare, speditör, konsult, affärsbiträde, hålkortsarbete, systemman, remhålsoperatris, resebyråttjänsteman

7 = Undervisning, ungdomsarbete, fritid: Lärare, musikdirektör, gymnastiklärare, idrottsledare, ungdomsledare, fritidsledare, adjunkt, fritidspedagog, förskollärare, klasslärare, socialpedagog, barnflicka, ungdomskonsulent, rörelsepedagog, instruktör, barnavårdslärare

8 = Service, kontakt, kommunikation: Flygvärdinna, guide, reseledare, kosmetolog, tolk, pilot, telegrafist, trafikledare, flygofficer, sjökaptän, telefonist, brevbärare, portier, chaufför

9 = Övrigt: Militär, präst, forskare, arkivarbete

Kodningskategorier för Utbildningsform

1. Skolor till vilka det krävs gymnasiekompetens
 - 1.1 = Universitet
 - 1.2 = Fackhögskolor
 - 2.3 = Övriga
2. Skolor till vilka krävs fackskole- eller gymnasiekompetens
 - 2.1 = Högskolor (GIH, journalisthögskola etc)
 - 2.2 = Övriga
3. Skolor till vilka det krävs grundskolekompetens
 - 3.1 = Skolor med speciella antagningsbestämmelser (ex vad gäller betyg) (gymnastikinstitut, förskolesem., sjuksköterskeskolor etc)
 - 3.2 = Fackskola
 - 3.3 = Yrkesskola
 - 3.4 = Folkhögskola
 - 3.5 = Övriga

- 4. Skolor utan krav på utbildning men med arbetsprov
 - 4.1 = Konst. musik. scenskola
 - 4.2 = Övriga
- 5. Utbildning inom företag
 - 5.1 = Statligt verk (ex Post. televerk)
 - 5.2 = Företagsskolor (ex bank. försäkringsbolag)
 - 5.3 = Övriga
- 6. Övrigt
 - 6.1 = Komplettera betyg, ämnen
 - 6.2 = Gymnasieskola, vuxengymnasium
 - 6.3 = Sabbatsår. resa
 - 6.4 = Övrigt

Kodningskategorier för utbildningsnivå

Utbildningsnivåindelningen är i enlighet med den 7-gradiga skala som utvecklats inom Örebroprojektet (Magnusson, Dunér & Beckne, 1967).

Nivån "Akademisk utbildning" har dock delats upp i två nivåer.

- 1 = Akademisk utbildning, minst 4 år: Agronom, apotekare, jurist, läkare, diplomat. psykiater, psykolog, tandläkare, veterinär. civiling, arkitekt, bibliotekarie
- 2 = Akademisk utbildning, under 4 år: Språklärare, revisor. sociolog, arkeolog, biolog, jägmästare, kemist, lantmätare, logoped. revisor. fil kand, krigshögskola
- 3 = Kvalificerad utbildning över studentexamen: Mellanstadielärare, socionom. kurator, gymnastikdirektör, farmaceut, militär. officer, pilot, socialpedagog, anstaltspedagog, barnavårdsman, kurator, receptarie, reklam. skogsmästar
- 4 = Gymnasial utbildning: Sjukgymnast, ek specialkurser, småskollärare, bankkamrer, fritidspedagog, gymnasieekonom. ingenjör allm. sjökaptten, banktjänsteman. idrottsledare

5 = Fackskoleutbildning:

Journalist, textillärare, röntgenass, ålderdomshemsföreståndare, förskollärare, sekreterare, arbetsterapeut, sjuksköterska. musicklärare, konstindustri, lab ass, oftamolog ass, radioterapi ass, handelsinstitut, polis. teckningslärare. banktjänsteman. flygvärdinna. försäkringstjänsteman. barnhemsass. barnmorska. barnsköterska. korrespondent, ljudtekniker, mekaniker, musikpedagog, skogsvaktare, skådespelare, telegrafist, textillärare, vägmästare

6 = Teoretisk linje i gymnasieskola, 9 g (reakexamen) eller motsvarande:

Posttjänsteman, guide, dekoratör, fritidsledare, resebyråttjänsteman, reseledare, ungdomsledare, kartritare, optiker, postexpeditör. tandsköterska, verkmästare

7 = Yrkesskoleutbildning eller motsvarande hantverksutbildning:

Apotekstekniker, bonde, fotograf, kosmetolog, målare, murare, snickare. frisör, brandman. kontor, elektriker, maskinist, laboratoriebiträde. undersökterska

8 = Ej yrkesutbildning

Kodningskategorier: Spärrad/icke spärrad utbildning

Spärrade utbildningar:

Läkarutbildning, tandläkarutbildning, apotekarutbildning, receptarieutbildning, logopedutbildning, veterinärutbildning, agronomutbildning, skogshögskoleutbildning, lantbrukarhögskoleutbildning, teknisk högskoleutbildning, handelshögskoleutbildning, journalisthögskoleutbildning, socialhögskoleutbildning, GIH utbildning, lärarhögskoleutbildning, psykologutbildning

Spärrade utbildningslinjer: Biologi 40. Fysik 40. Kemi 40.
Elektronik 40. Datateknik 40

Kodningskategorier: Prestige/icke prestigeutbildning

Prestigeutbildningar: Läkare, jurist, civilekonom, civilingenjör
agronom, jägmästare, veterinär, tand-
läkare, apotekare, psykolog, arkitekt

Kodningskategorier för "Omfattning arbete" och "Omfattning studier"

- 0 = arbetar/studerar inte
- 1 = arbetar/studerar mindre än 7 tim/vecka eller 7 tim/vecka
- 2 = arbetar/studerar 8-14 tim/vecka
- 3 = arbetar/studerar 15-25 tim/vecka
- 4 = arbetar/studerar 26 tim/vecka eller mer än 26 tim/vecka
- 5 = arbetar/studerar heltid

Kodningskategorier för yrkesområden enligt Örebroprojektets tresiffriga kod för klassificering av arbete (den första siffran):

- 1 Tekniskt-Naturvetenskapligt
- 2 Industri-Hantverk
- 3 Kontor-Organisation
- 4 Handel-Ekonomi
- 5 Kommunikation. Militär
- 6 Friluft, Jord, Djur
- 7 Kontakt, Service
- 8 Djupkontakt, Vård
- 9 Skapande-Konstnärligt